

Geïntegreerde maatregelen (pakket 5 miljard)

Bedragen in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
JenV	-119	-119	-255	-255	-255	-255
Ombuigingen	-119	-119	-255	-255	-255	-255
36 Minder-meer CA-reeks: Versterken justitiële keten (OM/ZM)	0	0	-70	-70	-70	-70
37 Minder-meer CA-reeks: Versterken politieorganisatie	0	0	-50	-50	-50	-50
38 Budgetverlaging Toevoegingen rechtsbijstand	-19	-19	-19	-19	-19	-19
39 Minder-meer CA-reeks: Tegengaan ondermijning	0	0	-15	-15	-15	-15
40 Budgetverlaging Overig materieel	-14	-14	-14	-14	-14	-14
41 Budgetverlaging Overige Bijdrage medeoverheden	-13	-13	-13	-13	-13	-13
42 Budgetverlaging Nog onverdeeld	-10	-10	-10	-10	-10	-10
43 Budgetverlaging Eigen personeel	-10	-10	-10	-10	-10	-10
44 Budgetverlaging Overige Opdrachten	-9	-9	-9	-9	-9	-9
45 Budgetverlaging Versterking vreemdelingenketen	-8	-8	-8	-8	-8	-8
46 Budgetverlaging Aanpak ondermijning	-6	-6	-6	-6	-6	-6
47 Budgetverlaging Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	-4	-4	-4	-4	-4	-4
48 Budgetverlaging Slachtofferzorg	-4	-4	-4	-4	-4	-4
49 Budgetverlaging Gerechtskosten	-3	-3	-3	-3	-3	-3
50 Budgetverlaging Schadefonds Geweldsmisdrijven	-3	-3	-3	-3	-3	-3
51 Budgetverlaging SSD's	-3	-3	-3	-3	-3	-3
52 Budgetverlaging jeugdbescherming en jeugdsancties	-2	-2	-2	-2	-2	-2
53 Budgetverlaging Overige Subsidies	-2	-2	-2	-2	-2	-2
54 Budgetverlaging Voorschotregelingen schadevergoeding	-2	-2	-2	-2	-2	-2
55 Budgetverlaging Vreemdelingen vertrek	-2	-2	-2	-2	-2	-2
56 Budgetverlaging Overig personeel	-1	-1	-1	-1	-1	-1
57 Budgetverlaging taakstraffen/erkende gedragsinterventies	-1	-1	-1	-1	-1	-1
58 Budgetverlaging Programma Keteninformatisering	-1	-1	-1	-1	-1	-1
59 Budgetverlaging Project NL-Alert	-1	-1	-1	-1	-1	-1
IenW (incl. MF en DF)	-137	-184	-181	-180	-181	-191
Ombuigingen	-137	-184	-181	-180	-181	-191
60 Taakstelling MF	-97	-135	-135	-138	-137	-149
61 Taakstelling DF	-21	-26	-25	-22	-24	-24
62 Budgetverlaging apparaatsuitgaven	-4	-5	-5	-5	-5	-5
63 Budgetverlaging bodem en ondergrond	-2	-3	-3	-3	-3	-3
64 Budgetverlaging wegen en verkeersveiligheid	-5	-7	-5	-4	-3	-3
65 Budgetverlaging omgevingsveiligheid en milieurisico's	-1	-1	-1	-2	-2	-2
66 Budgetverlaging uitvoering milieubeleid	0	-1	-1	-1	-1	-1
67 Budgetverlaging luchtvaart	0	0	0	0	-1	-1
68 Budgetverlaging duurzaamheid	-1	-1	-1	-1	-1	-1
69 Budgetverlaging integraal waterbeleid	-1	-1	-1	-1	-1	-1
70 Budgetverlaging scheepvaart en havens	-3	-3	-3	-3	-2	-1
71 Budgetverlaging algemeen departement	0	0	0	0	0	0
72 Budgetverlaging openbaar vervoer en spoor	0	0	0	0	0	0
73 Budgetverlaging lucht en geluid	-1	0	0	0	0	0

Geïntegreerde maatregelen (pakket 5 miljard)

Bedragen in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BZK (incl. KR, BES)	-232	-437	-280	-205	-162	-133
Ombuiging	-232	-437	-280	-205	-162	-133
74 Huurtoeslag	-232	-437	-280	-205	-162	-119
75 LPO AP Huurtoeslag	0	0	0	0	0	-13
Financiën	-28	-105	-103	-101	-100	-100
Rentemeevaller BIR en harmonisering boetes	-28	-105	-103	-101	-100	-100
LNV (incl. DGF en TF)	-35	-50	-45	-70	-71	-75
Ombuiging	-35	-50	-45	-70	-71	-75
76 Inzet LPO op de AP voor het Transitiefonds	-2	-18	-19	-44	-47	-51
77 Inzet reguliere prijsbijstelling plafond R	-2	-5	-9	-12	-12	-13
78 Inzet extra plak prijsbijstelling plafond R	-28	-25	-15	-12	-10	-9
79 Inzet extra plak prijsbijstelling plafond I	-3	-1	-1	-2	-2	-2
HGIS (incl. BuZa en BHOS)	-17	-23	-21	-21	-22	-23
Ombuiging	-17	-23	-21	-21	-22	-23
80 Budgetverlaging apparaat	-17	-23	-21	-21	-22	-23

Onderuitputting en Eindejaarsmarge

<i>bedragen in miljarden euro</i>	2022	2023	2024	2025
Ingeboekte in=uittaakstelling vanwege Eindejaarsmarge	1,4	4,3	0,1	0,1
Aanvullende onderuitputting augustus 2022	2,1	2,1	0,5	0
Totaal ingeboekte onderuitputting	3,5	6,4	0,6	0,1
Toekomstige onderuitputting vanwege Eindejaarsmarge (=PM)*			4,3	4,3
Voorstel aanvullende onderuitputting Voorjaarsnota 2023			1	1,5
Totaal verwachte onderuitputting (2022 = realisatie)	6,2	6,4	5,9	5,9

**toekomstige eindejaarsmarge is afhankelijk van toekomstige realisatie en daarom nog onzeker.*

- Als bijdrage in de dekking is voor het jaar 2024 en 2025 in totaal 2,5 miljard euro aan onderuitputting ingeboekt.
- Departementen mogen een deel van de onderuitputting van het afgelopen jaar toevoegen aan de begroting van het nieuwe jaar (eindejaarsmarge). Hiertegenover wordt verwachte onderuitputting geboekt (in = uittaakstelling) zodat de toevoeging van extra uitgaven geen effect heeft op de totale uitgaven (saldoneutraal). In 2023 wordt 4,3 miljard onderuitputting toegevoegd middels de eindejaarsmarge. Ook in 2024 en 2025 zal er eindejaarsmarge en daarmee samenhangende in=uittaakstelling worden verwerkt.
- Indien de Eindejaarsmarge in 2024 en 2025 vergelijkbaar is met 2023 zal de totaal ingeboekte verwachte onderuitputting in lijn zijn met de gerealiseerde onderuitputting van 6 miljard in 2022.
- Deze onderuitputting is ook in lijn met de verwachting van het CPB.
- Het CPB verwacht in 2023 een onderuitputting van 11,6 miljard. Het verschil tussen de onderuitputting van Financiën en het CPB komt door kasschuiven. Het CPB raamt onderuitputting inclusief kasschuiven, Financiën niet. De kasschuiven komen in de Voorjaarsbesluitvorming uit op 4,4 miljard. Samen met de verwachte onderuitputting voor 2023 van 6,4 miljard is de totale onderuitputting in lijn met het CPB.
- Het CPB verwacht dat de onderuitputting de komende jaren zal afnemen tot 4,8 miljard in 2027.

Achtergrondinformatie: asielraming

Algemeen

- De Meerjaren Productie Prognose raamt tweejaarlijks instroom en bezetting en werkt met een minimum-medio-maximum scenario. Op basis van het medio scenario (volgens ketenpartners de meest waarschijnlijke raming) is er een meerjarige claim ingediend door JenV in de beleidsbrief¹.
- Na overleg tussen de minister-president, de minister van JenV en de minister van Financiën is in de Kaderbrief het uitgangspunt gehanteerd het medio scenario niet volledig te verwerken in de Voorjaarsnota maar te beperken tot het structurele uitgavenniveau in 2025 ("aftoppen"). Redenen hiervoor zijn de onzekerheid in de asielraming op de langere termijn (de onzekerheid neemt toe in de latere jaren omdat vooral de asielinstroom lastig te ramen is) en de gedachtevorming die plaatsvindt over het migratievraagstuk. Deze medio optie met aftoppen in 2025 is uitgewerkt in onderdeel 1.
- **Onderdeel 1** betekent voor de dekkingsopgave voor de Voorjaarsnota dat wordt uitgegaan van structureel ca. 2,5 mld. hogere uitgaven vanaf 2025. Op basis van de ODA-afspraken² wordt ca. 1,1 mld. ten laste gebracht van het ODA-budget. Vanaf 2025 fluctueert dit tussen de 22-24% van het ODA-budget. Dit betekent dat voor de resterende 1,4 mld. structureel dekking wordt gezocht binnen de begrotingen via de verdeelsleutel. Het resterende bedrag na ODA-budget is te zien in de reeks in de tabellen "Totaal MPP tegenvaller inclusief ODA", blauw gemarkeerd.
- De overweging om het afgetopte beeld meerjarig te verwerken is dat er in eerdere situaties waarbij de asielraming fors steeg voor is gekozen incidenteel te verwerken terwijl achteraf bleek dat de incidentele verwerking een meerjarige onderschatting was van de instroom, bezetting en het benodigde budget. Een recent Rekenkameronderzoek³ liet zien dat er de afgelopen 23 jaar 21 jaar te laag begroot was. Als de huidige raming slechts incidenteel wordt verwerkt is het risico - als de raming zich materialiseert - dat de problematiek vooruit wordt geschoven. Door het structureel verwerken van de, weliswaar afgetopte reeks, wordt ook de keten in staat gesteld zich voor te bereiden op een (structurele) hogere bezetting.
- Ter vergelijking is in onderdeel 2 van deze nota weergegeven hoe de MPP-medio volledig meerjarig verwerken eruitziet. Dan is de structurele opgave ca. 2,7 mld.
- Voor de berekeningen geldt dat deze **indicatief** zijn en gebaseerd zijn op het standpunt Financiën⁴. De indicatieve berekeningen dienen nader uitgewerkt te worden in samenspraak met JenV en BHOS.

Onderdeel 1. Huidig voorstel asielverwerking Voorjaarsnota: "aftoppen" op stand 2025 en structureel verwerken

- Dit gaat uit van de in de Kaderbrief opgenomen budgettaire verwerkingswijze. Deze volgt t/m 2025 het medio-scenario van de MPP. Vanaf 2026 wordt het budget constant gehouden op stand 2025 (budgettaire "aftoppen") en dit beeld wordt structureel verwerkt.
- Daarbij veronderstellen we (indicatief) dat de gemiddelde bezetting in het COA van 2025 ongewijzigd blijft in de jaren daarna⁵. Dit vraagt bijv. om een verlaging van de totale asielinstroom naar ca. 40.000 (ruim 25.000 lager dan geraamd in de MPP medio 2025). Alternatief is dat de totale asielinstroom op 66.240 blijft staan, maar hiervoor is wel een verhoging van de uitstroom bij het COA (o.a. van statushouders naar woningen) nodig naar ca. 73.000 (ca. 30.000 hoger dan op dit moment geraamd in de MPP medio 2025). Het verhogen van de uitstroom vraagt bijv. om meer inzet op de bouw van (flex)woningen specifiek voor statushouders of een hoger toewijzingspercentage van vrijkomende sociale huurwoningen en leidt bijv. ook tot extra uitgaven voor inburgering. Ook een mix van instroombeperking en uitstroombevordering is mogelijk.

¹ De Meerjaren Productie Prognose (MPP) die maart 2023 is vastgesteld door het ambtelijke Topberaad.

² Deze afspraken houden in dat cf. OESO-richtlijnen een deel van de kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit ontwikkelingslanden betaald wordt uit het budget voor Official Development Assistance (ODA) op de begroting van BHOS.

³ Algemene Rekenkamer (2023). *Focus op opvangcapaciteit voor asielzoekers*.

⁴ Dit standpunt heeft voorgeleggen in het begrotingsbilateraal JenV op 3 april jl.

⁵ De opvangkosten COA vormen het leeuwendeel van de asieltegenvaller.

Achtergrondinformatie: asielraming

MPP-medio aftoppen op stand 2025 (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	650	1.290	2.061	2.061	2.061	2.061
Wv. ODA-bijdrage	-559	-706	-1.103	-1.103	-1.103	-1.103
COA noodopvang	700	325	-	-	-	-
Overig (IND/Nidos/Rvdr)*	327	441	494	393	393	393
Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	1.912	2.082	2.771	2.480	2.670	2.480
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA⁶	1.354	1.375	1.668	1.377	1.567	1.377
<i>Aanvullende informatie</i>						
Totaal toerekening ODA-asiel t.o.v. ODA budget	19%	21%	24%	24%	23%	22%
Totale asielinstroom	66.910	63.240	66.240	40.000**	40.000**	40.000**
Gemiddelde bezetting COA	61.455	84.320	111.665	111.665	111.665	111.665

*Voor een nadere uitsplitsing van de reeks 'Overig' zie bijlage (onderdeel D).

** Alternatief is de totale asielinstroom op 66.240 houden en de uitstroom uit het COA verhogen naar ca. 73.000 of een mix hiervan.

Onderdeel 2. MPP-medio volledig verwerken ("aftoppen" zoals opgenomen in Onderdeel 1 is nml. een afslag op het volledig structureel verwerken van het MPP-scenario medio)

- De MPP raamt een constant stijgende totale asielinstroom, terwijl de uitstroom uit het COA relatief stabiel blijft. Dat resulteert in een fors oplopende gemiddelde bezetting gedurende de meerjarenperiode (zie tabel hieronder).

MPP-medio volledig verwerken (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	650	1.290	2.061	2.906	3.848	4.830
Wv. ODA-bijdrage	-559	-706	-1.103	-1.534	-2.004	-2.503
COA noodopvang	700	325	-	-	-	-
Overig (IND/Nidos/Rvdr)	327	441	494	393	393	393
Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	1.912	2.082	2.771	3.325	4.457	5.249
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA	1.354	1.375	1.668	1.791	2.452	2.746
<i>Aanvullende informatie</i>						
Totaal toerekening ODA-asiel t.o.v. ODA budget	19%	21%	24%	29%	35%	40%
Totale asielinstroom	66.910	63.240	66.240	69.240	72.240	72.240
Gemiddelde bezetting COA	61.455	84.320	111.665	141.785	174.835	209.305

Achtergrondinformatie

Hieronder is achtergrondinformatie opgenomen die helpt de scenario's uit de nota te duiden.

A. Huidige budgettaire standen asielketen

- De huidige meerjarige begrotingsstand voor organisaties in de asielketen COA, Nidos, IND en VWN is opgenomen in de begroting van JenV. Deze is tot stand gekomen tijdens de voorjaarsbesluitvorming 2022.
- De MPP 2022-1 die februari 2022 werd vastgesteld vormde hiervoor de input. In de onderstaande tabellen zijn de totale asielinstroom en geraamde instroom en bezetting bij het COA van de MPP 2022-1 weergegeven.

Begrotingsstand 2023 (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA	1.136	1.151	1.149	1.163	1.162	1.162
Wv.ODA-bijdrage	-590	-596	-595	-600	-608	-608
Nidos	125	128	132	135	135	135
IND	519	522	528	530	530	530
Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)	12	12	12	12	12	12

⁶ Vanwege afronding kan het totaal in alle tabellen in dit stuk afwijken van de optelsom van de onderliggende reeksen.

Achtergrondinformatie: asielraming

Instroom	MPP 2022-1				
	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal asielinstroom	41.500	34.800	33.750	33.750	33.750

COA	MPP 2022-1				
	2022	2023	2024	2025	2026
startvoorraad	36.530	42.160	43.100	42.650	41.790
instroom	45.180	38.620	37.720	37.720	37.720
uitstroom	39.550	37.680	38.160	38.580	38.150
eindvoorraad	42.160	43.100	42.650	41.790	41.360
Gemiddelde bezetting	39.345	42.630	42.875	42.220	41.575

B. Kosten verschillende typen asielopvang

- Het COA biedt verschillende soorten opvang aan. In principe verblijven asielzoekers slechts enkele dagen in (crisis)noodopvang. In de realiteit is de druk op de asielketen dermate hoog dat langer verblijf in (crisis)noodopvang niet uit te sluiten valt. Momenteel bevinden zich ruim 22.000 van de ca. 53.000 asielzoekers in (crisis)noodopvang⁷.
- Crisisnoodopvang is veel duurder dan reguliere opvang omdat (crisis)noodopvang plekken vaak op korte termijn geregeld moeten worden. Hierdoor ziet COA zich geconfronteerd met hogere marktprijzen. Daarnaast zijn (crisis)noodopvang locaties veelal kleinschaliger, waardoor de opvangkosten per hoofd stijgen.
- In de onderstaande tabel geven wij een **indicatieve**⁸ weergave van de verschillende kosten per type opvang voor reguliere asielzoekers en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) per bed per dag. Een precieze indicatie van de meerkosten voor (crisis)noodopvang is moeilijk te geven, omdat de kosten sterk variëren, afhankelijk van de marktprijzen en gekozen locatie.

Kosten verschillende typen asielopvang	gemiddelde kostprijs per bed per dag, regulier	gemiddelde kostprijs per bed per dag, AMV
Reguliere opvang	€74	€206
Noodopvang	€ 148-370	€412-824
Crisisnoodopvang	€185-?	€515-?

C. MPP 2023-1 minimum en maximum

- In de onderstaande tabellen is **indicatief** weergegeven wat de budgettaire effecten zijn als we een ander MPP-scenario, namelijk minimum of maximum, meerjarig zouden verwerken i.p.v. het medio scenario⁹. Het minimum en maximum scenario dienen als bandbreedtes en zijn dan ook uitersten en daarmee statistisch onwaarschijnlijker.
- Het minimum scenario gaat uit van een veel lagere totale instroom dan het medio scenario, wat resulteert in een minder sterk stijgende gemiddelde bezetting bij het COA. Als gevolg hiervan zijn de budgettaire gevolgen beperkter dan in het medio scenario.

⁷ Actueel Beeld Opvang door JenV, versie 11 april 2023.

⁸ De indicatieve weergave is gebaseerd op het rapport Algemene Rekenkamer (2023). *Focus op opvangcapaciteit voor asielzoekers*.

⁹ Hierbij zijn de reeksen overig en spreidingswet constant gehouden. De overweging daarbij is a) dat dit relatief meer 'productiegestuurde' organisaties betreft en COA meer instroomgestuurd en b) het aandeel van COA in de tegenvaller relatief het grootst is.

Achtergrondinformatie: asielraming

MPP-minimum volledig verwerken (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	362	466	725	1.027	1.394	1.788
Wv. ODA-bijdrage	-404	-288	-425	-580	-758	-958
COA noodopvang	700	325	-	-	-	-
Overig (IND/Nidos/Rvdr)	327	441	494	393	393	393
Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	1.624	1.258	1.435	1.446	2.003	2.207
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA	1.220	970	1.010	866	1.245	1.249
<i>Aanvullende informatie</i>						
Totaal toerekening ODA-asiel t.o.v. ODA budget	17%	14%	15%	16%	18%	20%
Totale asielinstroom	48.910	45.740	47.640	49.540	51.540	51.540
Gemiddelde bezetting COA	51.345	55.405	64.815	75.855	88.735	102.545

- Het maximum scenario daarentegen raamt een fors hogere totale instroom dan het medio-scenario en een sterker stijgende gemiddelde bezetting bij het COA. Als gevolg hiervan zijn de budgettaire gevolgen aanzienlijk hoger dan in het medio scenario.

MPP-maximum volledig verwerken (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	875	1.944	3.142	4.434	5.838	7.290
Wv. ODA-bijdrage	-678	-1.039	-1.652	-2.310	-3.015	-3.753
COA noodopvang	700	325	-	-	-	-
Overig (IND/Nidos/Rvdr)	327	441	494	393	393	393
Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	2.137	2.736	3.852	4.853	6.447	7.709
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA	1.459	1.697	2.200	2.543	3.432	3.956
<i>Aanvullende informatie</i>						
Totaal toerekening ODA-asiel t.o.v. ODA budget	21%	26%	32%	40%	48%	56%
Totale asielinstroom	76.910	72.940	76.540	80.140	83.540	83.540
Gemiddelde bezetting COA	69.320	107.275	149.580	195.420	244.685	295.615

D. Aftoppen op stand 2025, met reeks 'overig' uitgesplitst

In de onderstaande tabel is de MPP-medio aftoppen op 2025 nogmaals weergegeven, nu met de reeks 'overig' verder uitgesplitst voor de verschillende organisaties.

Asiel mutaties generaal (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	650	1290	2061	2061	2061	2061
Wv. ODA	-559	-706	-1103	-1103	-1103	-1103
COA noodopvang	700	325	0	0	0	0
IND MPP	90	95	100	100	100	100
IND versnelling	78	102	0	0	0	0
IND versnelling (geboekt op AP)	0	0	102	0	0	0
Nidos	129	220	249	249	249	249
RvdR	9	20	40	40	40	40
VWN	5	0	0	0	0	0
NP	4	4	4	4	4	4
Eigen Vermogen IND	26	0	0	0	0	0
Afrekening IND	-14	0	0	0	0	0
AMV18+	0	0	0	0	0	0
Spreidingswet (geboekt op AP)	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	1.912	2.082	2.771	2.480	2.670	2.480
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA	1.354	1.375	1.668	1.377	1.567	1.377

Dekking Energiepakket: SDE

in miljoenen euro, cumulatieve uitgaven in 2022 t/m 2028	
Tussenvariant Prijsplafond 1 nov tot 1 jan	3.124
Tijdelijk Prijsplafond	4.000
Blokaansluitingen	861
Tijdelijk Prijsplafond CN	16
TEK	350
Uitvoeringskosten	82
Gasbaten (mutatie sinds MN)	5.390
Energiebelasting	-5.400
Inframarginale heffing	-146
Solidariteitsheffing	-3.234
Totaal	5.044
Dekking uit de SDE	-5.044
Totaal	-

- Het voorstel van financiën is om de resterende opgave van het energiepakket van 5 miljard euro volledig te dekken door een incidentele bijdrage vanuit de ruimte in uitgavenraming van de SDE.

Actueel beeld PEGA

Afspraken tot nu toe

- In de begroting is tot nu toe 12 mld gereserveerd voor Groningen. Dit bedrag bestaat uit 9,6 mld aan kosten die worden doorbelast aan het NAM. Daarnaast is er 1,5 mld. voor de Bestuurlijke Afspraken uit 2020 en 1,15 mld. voor het Nationaal Programma Groningen (NPG).
- Voor de invulling van de kabinetsreactie op de PEGA is 3,5 mld. aan generale middelen vrijgemaakt. 3 miljard voor schade en herstel en 500 mln. voor sociaal herstel.
- Voor overig beleid is aan de vakministers gevraagd om met een bijdrage/herprioritering voor Groningen te komen. Daarmee lijkt nog beperkt voortgang te worden geboekt. Wij zien hier wel mogelijkheden, dit zijn niet met departementen afgestemde ideeën en dit geeft ook nog geen volledig beeld van wat er mogelijk of gewenst is:
 - Bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur. Projecten uit Groningen uitzonderen van herprioriteringsopgave (bv. verbreding N33, vaarweg Lemmer-Delfzijl, verbeteren spoor/station Meppel) en het tekort dekken met herprioritering van andere projecten. Dit betekent dat er nog extra projecten uit andere regio's geschrapt zullen worden om geld en capaciteit vrij te spelen voor de projecten in Groningen. Een andere optie is om een deel van het budget dat gereserveerd is voor de Lelylijn te herprioriteren (3 miljard) en gebruiken voor andere infra in de regio (Nedersaksenlijn of Wunderline). Voor alle aanlegprojecten geldt dat er nog gekeken moet worden naar mogelijkheden in stikstofruimte, dat is op dit moment nog niet duidelijk. Realisatie op korte termijn lijkt dan ook moeilijk haalbaar.
 - Verduurzaming via het inbouwen van schotten binnen de bestaande klimaatsubsidieregelingen. Hiermee wordt zeker gesteld dat Groningen een bepaald deel uit de subsidiepotten krijgt.
 - In de voorwaarden van de Woningbouwimpuls (WBI) Groningen zwaarder mee laten wegen.
 - Regiodeals die nog niet bestemd zijn, toekennen aan Groningen, dit betreft 216,6 mln.
 - De erfgoedregeling uit de bestuurlijke afspraken, die eindigt in 2025, verlengen tot aan het einde van de versterkingsopgave t/m 2028.

Mogelijk hogere budgettaire bijdrage

- Groningen vraagt om 30 mld voor sociaal herstel en verduurzaming.
 - Dit bedrag is exclusief schade en versterking en infrastructuur.
 - De wensen bestaan uit het verlagen van de energiekosten (incl. verduurzaming), leefbaarheid en sociale cohesie (sociale voorzieningen, onderwijs, gezondheid en economisch perspectief), behoud van het Groninger landschap en het opzetten van een investeringsfonds.
- Noord-Drenthe vraagt 4,5 mld.
 - Dit betreft de drie gemeenten met aardbevingsschade en komt neer op ca. 50.000 per inwoner.
 - Het geld moet ten goede komen aan het herstellen en versterken van woningen, publieke voorzieningen in de gemeenten en investeren in de mentale gezondheid van inwoners.
- Dit komt bovenop de vraag van het Instituut Mijnbouw Groningen van 5 tot 10 mld extra voor de afhandeling van de aardbevingsschade in Groningen.
 - Het IMG wil meer bevoegdheden en meer geld voor een nieuwe, mildere aanpak van de schadeafhandeling. Scheuren in woningen en ook leed en verdriet middels immateriële schadevergoedingen moeten sneller en ruimhartiger worden toegekend.
 - Het IMG wil voor toekomstige schade een vaste vergoeding per aardbeving.
 - Dit bedrag komt bovenop het reeds uitgekeerde bedrag van 1,6 miljard. Op de begroting staat nog ca. 2,2 mld t/m 2028 voor de afhandeling van schade.
- Inmiddels heeft de SMB twee verzoeken gedaan voor extra middelen waardoor de totale extra bijdrage voor PEGA kan oplopen tot 10,75 mld generaal. Ons voorstel voor deze aanvraag is om 100 mln. per jaar voor 25 jaar lang vrij te maken, mits dit gedekt kan worden aan de uitgavenkant (2,5 mld. extra). Meer is mogelijk als Shell/Exxon toezeggen een bijdrage te doen of kosten te compenseren).

Actueel beeld PEGA

- In algemene zin is het lastig technisch/ambtelijk te bepalen welk bedrag volstaat voor compensatie van de “ereschuld” aan Groningen. Los van het bedrag is het van belang dat vóórdat afspraken met de regio worden gemaakt binnen het kabinet heldere afspraken zijn gemaakt over het mandaat en de dekking. Andere bewindspersonen kunnen niet achteraf met een rekening worden gepresenteerd.
- Om te voldoen aan het budgetrecht van de Kamer moeten afspraken met de regio een parlementair voorbehoud kennen. De Kamer moet de voorstellen ontvangen inclusief een heldere weergave van de budgettaire consequenties en dekking. Constructies waarbij in algemene zin wordt opgemerkt dat de dekking de begrotingsruimte voor andere dingen beperkt of waarbij een placeholder wordt gebruikt voldoen niet aan bovenstaande.
- Wij herkennen de brede roep om een langjarige financiële toezegging. Het lijkt ons - gezien de absorptiecapaciteit van de regio – ook verstandig om een goede mix te kiezen tussen een bedrag op korte termijn en een langjarige reeks.
- In het BWO tussen u en SMB is over de 3,5 mld helder geconcludeerd dat de afspraak ging over een brutobedrag.
- SMB geeft aan dat hij de 3 mld gaat verhalen op de NAM. 70% van dit bedrag zal dan alsnog voor rekening van het Rijk komen. Daarmee zou 1 mld ruimte ontstaan. Hoewel wij de inzet van SMB om zoveel mogelijk te verhalen op de NAM uiteraard steunen, is het juridisch de vraag welk deel daadwerkelijk te verhalen is. Door hier het maximum bedrag voor te ramen is er een groot risico op overoptimistisch begroten.
- In het bredere BWO (met o.a. MP, MSZW en MVRO) is door u duidelijk aangegeven dat voor bedragen boven de 3,5 een beroep zou worden gedaan op andere bewindspersonen om te herschikken binnen hun begroting. Dat is zeker bij verduurzaming en infrastructuur ook redelijk. Tot nu toe lijken andere bewindspersonen beperkt bereid bij te dragen.

Proces

- 12 en 13 april is de Tweede Kamer in debat gegaan met de enquêtecommissie over het rapport van de parlementaire enquêtecommissie. Een terugkerende conclusie naar aanleiding van het debat is dat de Kamer in de spiegel keek en de hand in eigen boezem stak. “Kamerleden vinden dat ze niet scherp genoeg waren, al stellen ze ook dat ze zijn voorgelogen door bewindspersonen en lang niet alle informatie kregen die ze nodig hadden om goede besluiten te nemen”. De Kamer probeert naar zijn eigen rol te kijken en hinkt op twee gedachten: enerzijds willen Kamerleden weten waarom de enquêtecommissie in haar rapport voor bepaalde formuleringen of oordelen gekozen heeft, maar anderzijds wordt er gewezen naar het kabinet. De ‘harde constatering’ dat de gaswinning in Groningen is uitgemond in ‘ongekend systeemfalen’ leidt in de Kamer tot bitterheid en gevoelens van onmacht. Er is niet over concrete bedragen gesproken.
- In de RFEI van dinsdag 18 april wordt de kabinetsreactie besproken inclusief financiële gevolgen. 18 april in de avond is er gesprek met de regio waarvan de MP heeft aangegeven dat er ook besluitvorming aan de orde kan zijn
- Deze onderraad is de laatste mogelijkheid om politiek afspraken te maken over extra geld/herprioritering bij andere departementen alvorens er ’s avonds met de regio wordt gesproken die avond over de kabinetsreactie.
- 21 april ligt er een 95% kabinetsreactie in de MR gelijktijdig met de VJN. De definitieve kabinetsreactie zou dan op 26 april naar de Tweede kamer worden gestuurd, na goedkeuring in de MR.

Lastenbesluitvorming

Belang van de staat - lopende onderhandelingen

Belang van de staat - lopende onderhandelingen

Belang van de staat - lopende onderhandelingen

Klimaatbesluitvorming

- Uiterlijk 1 mei heeft het PBL de maatregelen nodig voor doorrekening in de KEV.
- Er is de afgelopen weken onder leiding van MK&E (en in aanwezigheid van SFIN) veelvuldig overlegd met vakdepartementen. Daar wordt veelal de kaarten tegen de borst gehouden. Gelijktijdig heeft MK&E met fracties overlegd.
- Voor de MCKE en vierhoek ligt er nu een pakket dat zondagavond/maandagochtend verstuurd zal worden. Er is daarbij nog wel onzekerheid of de Mtonnen gehaald worden, daarover is dinsdagochtend overleg met het PBL.

Uitgaven

- De tendens lijkt te zijn dat er steeds meer subsidies worden gevraagd (bv. 1 mld. extra industrie) zonder dat hier dekking voor is (en hier door EZK niet op terug wordt geduwd), terwijl de normerende en beprijzende maatregelen niet genomen worden of blokkades op liggen. Dit terwijl u MKE al mandaat heeft gegeven voor 1 mld. extra aan subsidies uit het klimaatfonds en in totaal optelt tot totaal ong. 22 mld. aan plannen uit het klimaatfonds (incl. reserveringen).
- De financiële reeksen zijn nog steeds niet helder. MKE deelt vandaag (14 april) een compromisvoorstel over de SDE-meevaller. Deze zullen wij toetsen en u nader over informeren.

Inkomsten

- Aanvullende beprijzende maatregelen zijn samen met de normerende maatregelen nodig om de klimaatdoelen van 2030 met zekerheid te halen. Daarnaast wordt er mede vanuit klimaatrechtvaardigheid gesproken over afbouw van de fossiele subsidies. Het gaat o.a. om de volgende fiscale maatregelen:
 - Aanscherping CO₂-heffing industrie
 - Verhoging tarieven energiebelasting aardgas
 - Verhoging vliegbelasting
 - Verhoging aanschafbelasting voor nieuwe fossiele auto's (bpm)
 - Afbouw belastingvrijstellingen voor non energetisch verbruik (o.a. vrijstelling voor gebruik van kolen in de staalproductie)
- Zoals hierboven geschetst stuiten vrijwel alle beprijzende maatregelen op weerstand of blokkades bij andere departementen. Dit heeft als groot risico dat straks wel wordt besloten over uitgaven, maar goed borgend beleid ontbreekt.
- De beprijzende maatregelen moeten ook worden gewogen in het bredere lastenbeeld, waarbij mogelijk uitruil met andere dossiers aan de lastenkant mogelijk is.
- Tot slot is een groot aandachtspunt dat de maatregelen in het mobiliteitsdomein leiden tot extra grondslagerosie in de autobelastingen; door de ingroei van nieuwe emissievrije auto's neemt de opbrengst uit de brandstofaccijnzen en bpm af. Het gaat al snel om een groot bedrag van minimaal cumulatief 4 miljard tot 2030 (bedrag wordt hoger naar mate het pakket meer fiscale subsidies bevat). Uitgangspunt is dat deze grondslagerosie moet worden gedekt aan de lastenkant. Dit kan volledig binnen het mobiliteitsdomein, maar hoeft niet per se. In de BWO's is nadrukkelijk richting lenW aangegeven dat ook dekking buiten het mobiliteitsdomein denkbaar is.

Overig

- We hebben zorgen over de hoeveelheid Mtonnen die worden toegekend aan een aantal maatregelen. Hier willen we komende dagen nog een expliciete toets van PBL op vragen. Dit gaat concreet over:
 - De maatregelen rond briogroundstoffen: groen gas en BECCS bij AVI's, hier zijn twijfels over de beschikbaarheid van de grondstoffen
 - De opbrengst van aanscherpen heffing bij AVI's: een deel van de aangescherpte doelstelling (0,86 Mton) moet komen door minder afval te verbranden. Dit wordt op dit moment echter nog niet ondersteund door de CO₂-heffing industrie. KE geeft aan dit wel te willen. Hier is echter nog geen concreet voorstel voor uitgewerkt en het is onduidelijk of dit mogelijk is. Daarom kan dit niet worden ingeboekt.
 - Afschaffing/aanpassing inputvrijstelling gas: de door KE genoemde Mtonnen herkennen wij niet, en hebben geen onderbouwing gezien.

Variant rente niet gedekt; asiel incidenteel t/m '25 en alleen spreidingswet structureel

Bedragen in mln. euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Generale dossiers	-56	-2.634	-1.757	-460	-18	-1.257
Rente	-	-	-	-	-	-
Rente studiefinanciering	-	-	-	-	-	-
Verkoop TenneT Duitsland	-	-2.422	-1.458	-	-	-1.270
Dividenden	-50	243	107	156	190	185
Boeten en transacties	151	199	202	80	32	10
Afpakken	-	-	-	-29	-29	-29
EU-aftochten	-249	-721	-86	-35	-108	-50
Herstel en Veerkrachtplan	88	126	-427	-529	-	-
HGIS a.g.v. CEP	-35	-67	-103	-103	-103	-103
Accres	39	7	7	-	-	-
2. Dekkingsopgave energie	4.398	-1.565	-1.819	-772	-387	-115
Prijsplafond	3.630	-	-	-	-	-
Blokaansluitingen	861	-	-	-	-	-
TEK	500	-150	-	-	-	-
Tijdelijk prijsplafond CN	13	3	-	-	-	-
Uitvoeringskosten TEK	24	20	-	-	-	-
Uitvoeringskosten prijsplafond	3	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten Inframarginale heffing	3	8	8	8	8	-
Gasbaten	6.330	1.625	-1.274	-780	-395	-115
Dekking SDE	-1.421	-3.070	-553	-	-	-
Dekking energiepakket lastenkant	-5.546	-	-	-	-	-
3. Besluitvorming per begroting	1.381	2.530	2.196	-316	1.113	1.015
AZ en De Koning	3	3	3	3	3	3
BZK (incl. KR, BES)	228	18	-121	-125	-1	-2
Defensie	-	-	-	-	-	-
EZK (incl. NGF en KF)	286	989	741	549	573	691
<i>w.v. PEGA</i>	-	700	700	700	700	700
<i>w.v. Schade en Herstel Groningen</i>	404	244	27	-174	-111	-88
Financiën	114	291	281	31	-118	-115
<i>w.v. Toeslagen</i>	299	418	406	147	-	-
GF en PF	-	-	-	-	1.265	1.430
HGIS (incl. BuZa en BHOS)	-13	-	-	-	-	-
IenW (incl. MF en DF)	-45	-23	-21	-19	-19	-18
JenV	1.280	1.471	1.659	-15	164	-112
<i>w.v. Asiel</i>	1.119	1.349	1.452	PM	PM	PM
<i>w.v. Spreidingswet</i>	235	26	216	26	216	26
LNV (incl. DGF en TF)	-55	6	51	-0	-0	-
OCW	-14	-263	-180	-270	-336	-453
Staten-Generaal en Hoge Colleges van Staat	18	19	12	21	16	13
SZW	-463	-262	-346	-344	-243	-176
VWS	42	282	116	-146	-191	-246
4. Overig generaal beeld	-2.241	-449	-756	388	578	357
Kasschuiven	-2.241	551	744	388	578	357
Eindejaarsmarge	4.287	77	65	-	-	-
In=uittaakstelling	-4.287	-77	-65	-	-	-
Aanvullende Onderuitputting	-	-1.000	-1.500	-	-	-
5. Totaal (-648 mln. 2023 t/m 2028)	3.482	-2.119	-2.136	- 1.160+PM	1.286+PM	-0+PM

In percentage bbp	2023	2024	2025	2026	2027	2028
EMU-saldo	-2,7%	-3,0%	-3,2%	-3,8% ¹	-3,3%	-3,6%
EMU-schuld	49,6%	49,7%	51,0%	52,9%	54,5%	56,4%

¹ Het saldo 2026 wordt belast door de kosten voor het invaren van militaire pensioenen in het nieuwe pensioenstelsel. Dit leidt tot een incidentele saldobelasting van 8,5 mld. in 2026. In procenten bbp is dit 0,7%.

Variant rente gedekt; asiel incidenteel t/m '25 en alleen spreidingswet structureel

Bedragen in mln. euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Generale dossiers	1.414	197	536	1.842	2.285	1.046
Rente	1.478	2.972	2.549	2.549	2.549	2.549
Rente studiefinanciering	-8	-142	-256	-248	-247	-246
Verkoop TenneT Duitsland	-	-2.422	-1.458	-	-	-1.270
Dividenden	-50	243	107	156	190	185
Boeten en transacties	151	199	202	80	32	10
Afpakken	-	-	-	-29	-29	-29
EU-afrachten	-249	-721	-86	-35	-108	-50
Herstel en Veerkrachtplan	88	126	-427	-529	-	-
HGIS a.g.v. CEP	-35	-67	-103	-103	-103	-103
Accres	39	7	7	-	-	-
2. Dekkingsopgave energie	4.398	-1.565	-1.819	-772	-387	-115
Prijsplafond	3.630	-	-	-	-	-
Blokaansluitingen	861	-	-	-	-	-
TEK	500	-150	-	-	-	-
Tijdelijk prijsplafond CN	13	3	-	-	-	-
Uitvoeringskosten TEK	24	20	-	-	-	-
Uitvoeringskosten prijsplafond	3	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten Inframarginale heffing	3	8	8	8	8	-
Gasbaten	6.330	1.625	-1.274	-780	-395	-115
Dekking SDE	-1.421	-3.070	-553	-	-	-
Dekking energiepakket lastenkant	-5.546	-	-	-	-	-
3. Besluitvorming per begroting	325	1.110	-1.480	-2.917	-1.569	-1.356
Nader af te schalen dekking	-	-	-	1.351	1.351	1.351
AZ en De Koning	3	3	3	3	3	3
BZK (incl. KR, BES)	-4	-419	-401	-331	-163	-135
Defensie	-	-	-	-	-	-
EZK (incl. NGF en KF)	109	765	528	316	325	432
w.v. PEGA	-	700	700	700	700	700
w.v. Schade en Herstel Groningen	403	243	26	-178	-168	-25
Financiën	114	291	281	31	-118	-115
w.v. Toeslagen	299	418	406	147	-	-
GF en PF	-	-	-	-	1.265	1.430
HGIS (incl. BuZa en BHOS)	-30	-23	-21	-21	-22	-23
IenW (incl. MF en DF)	-163	-184	-181	-180	-181	-191
JenV	1.161	1.351	1.405	-269	-90	-367
w.v. Asiel	1.119	1.349	1.452	PM	PM	PM
w.v. Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
LNv (incl. DGF en TF)	-90	-44	6	-70	-71	-75
OCW	-370	-669	-704	-761	-799	-888
Staten-Generaal en Hoge Colleges van Staat	18	19	12	21	16	13
SZW	-463	-262	-1.525	-1.523	-1.555	-1.207
VWS	42	282	-883	-1.484	-1.530	-1.585
4. Overig generaal beeld	-2.241	-449	-756	388	578	357
Kasschuiven	-2.241	551	744	388	578	357
Eindejaarsmarge	4.287	77	65	-	-	-
In=uittaakstelling	-4.287	-77	-65	-	-	-
Aanvullende Onderuitputting	-	-1.000	-1.500	-	-	-
5. Totaal (-951 mln. 2023 t/m 2028)	3.895	-708	-3.519	1.459+PM	907+PM	-68+PM

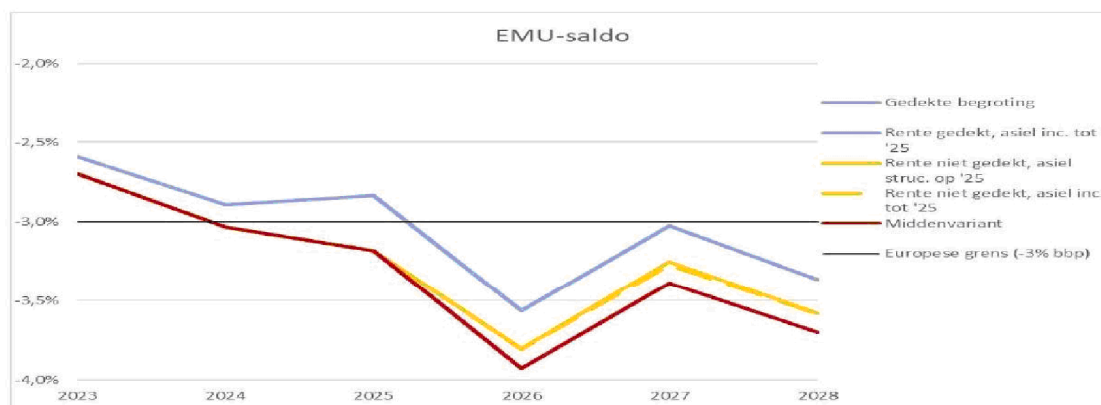
In percentage bbp	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Huidig EMU-saldo	-2,6%	-2,9%	-2,8%	-3,6% ²	-3,0%	-3,4%
Huidige EMU-schuld	49,5%	49,4%	50,4%	52,1%	53,5%	55,2%

² Het saldo 2026 wordt belast door de kosten voor het invaren van militaire pensioenen in het nieuwe pensioenstelsel. Dit leidt tot een incidentele saldobelasting van 8,5 mld. in 2026. In procenten bbp is dit 0,7%.

Ontwikkeling EMU-saldo en EMU-schuld

De onderstaande grafiek en tabel tonen het saldopad per variant.

- De bovenste (blauwe) lijn toont de variant waarin zowel rente als asiel structureel worden gedekt (Gedekte begroting). In dit geval wordt het saldo dit jaar geschat op -2,6% bbp. In latere jaren verslechtert het saldo. In deze variant komt het saldo in de jaren '24-'28 gemiddeld uit op -3,1% bbp.
- De variant waarin asiel enkel t/m 2025 ingeboekt en gedekt wordt, komt op hetzelfde saldo uit omdat de pm-post voor later jaren niet doorwerkt in de saldoberekening.
- De gele lijn toont de varianten waarin de rente niet gedekt wordt en asiel wel (zowel in de incidentele als structurele variant). Hierbij is het saldo meerjarig slechter vanwege het ontbreken van dekking voor de rente-opgave. In de variant waarin asiel enkel incidenteel ingeboekt en gedekt wordt, werkt de pm-post voor asiel wederom niet door in de saldoberekening.
- De onderste (rode) lijn toont de middenvariant. Hierin wordt asiel structureel ingeboekt op het niveau van 2025 en worden zowel de rente als asiel na '25 niet volledig gedekt. Enkel de per saldo meevallers van SZW en OCW worden ingezet.
- Voor alle varianten geldt dat in 2026 is het saldo slechter dan in de omliggende jaren. Dit komt door het invaren van de militaire pensioenen in het nieuwe pensioenstelsel waarover dit voorjaar besloten wordt. Dit leidt tot een eenmalige kostenpost van 8,5 mld. In procenten bbp is dit 0,7%.

EMU-saldi per variant (In percentage bbp)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Gedekte begroting	-2,6%	-2,9%	-2,8%	-3,6%	-3,0%	-3,4%
Rente gedekt, asiel inc. tot '25	-2,6%	-2,9%	-2,8%	-3,6%	-3,0%	-3,4%
Rente niet gedekt, asiel struc. op '25	-2,7%	-3,0%	-3,2%	-3,8%	-3,3%	-3,6%
Rente niet gedekt, asiel inc. tot '25	-2,7%	-3,0%	-3,2%	-3,8%	-3,3%	-3,6%
Middenvariant	-2,7%	-3,0%	-3,2%	-3,9%	-3,4%	-3,7%

De onderstaande tabel toont het schuldpad per variant. De verschillen in de schuld worden veroorzaakt door de hierboven toegelichte verschillen in de saldo-ontwikkeling.

EMU-schuld per variant (in percentage bbp)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Gedekte begroting	49,5%	49,4%	50,4%	52,1%	53,5%	55,2%
Rente gedekt, asiel inc. tot '25	49,5%	49,4%	50,4%	52,1%	53,5%	55,2%
Rente niet gedekt, asiel struc. op '25	49,6%	49,7%	51,0%	52,9%	54,5%	56,4%
Rente niet gedekt, asiel inc. tot '25	49,6%	49,7%	51,0%	52,9%	54,5%	56,4%
Middenvariant	49,6%	49,7%	51,0%	53,0%	54,7%	56,8%

EMU-saldo 2022

Gevraagd is hoe het komt dat het EMU-saldo van 2022 zoveel positiever is uitgekomen, op een begrotingsevenwicht?

Onderstaande tabel toont de verticale ontwikkeling van het EMU-saldo vanaf de Voorjaarsnota 2022 tot de realisatie bij FJR 2022. De tussenliggende cijfers zijn verschillen, geen standen. We hebben gekozen voor de Voorjaarsnota omdat dat het eerste moment was dat de uitgaven uit het Coalitieakkoord door het CPB doorgerekend zijn. Omdat het grootste deel van de saldoverbetering voorkwam uit incidentele oorzaken en middelen, verwachten we niet dat dit voor volgende jaren ook zal optreden.

Voornaamste saldoverbeteringen:

- Zoals te zien zijn ten opzichte van de ramingen bij de Voorjaarsnota de belastinginkomsten met 12 miljard gestegen, dit leidde tot 1,3% bbp-verbetering op het saldo. Deze realisaties zijn meerjarig verwerkt in de ramingen, dus dit zit al in de geraamde saldi voor komende jaren verwerkt.
- Daarnaast zijn de uitgaven aan corona met ruim 11 miljard gedaald. Een deel hiervan had echter betrekking op eerdere jaren op transactiebasis – de kastransactieverschillen, per saldo hebben de coronamiddelen geleid 0,6% bbp-verbetering. Deze onderuitputting zat met name op incidentele middelen.
- Ook zien we 7,3 miljard lagere uitgaven onder het kopje ‘Kastransverschillen Gasbaten’. Hier vallen ontvangsten EBN onder die in een ander jaar in kas binnen komen, maar op transactiebasis aan 2022 toebehoren (de begrotingen zijn op kasbasis, het EMU-saldo op transactiebasis). Dit is een incidentele meevaller, door de hoge gasprijzen en de mijnbouwheffing.
- Ook hebben we gezien dat er in 2022 6 miljard aan onderuitputting is opgetreden op de uitgaven onder de plafonds, dit draagt voor 0,7% bbp bij aan de saldoverbetering.
- Daarnaast geeft ook de post ‘overig’ een saldoverbeterend effect van 0,5% bbp, hier vallen onder andere de plafondcorrecties (LPO en niet-beleidsmatige WW), de kastranscorrectie voor de vooruitbetaling van het prijsplafond, stortingen in begrotingsreserves en de opbrengsten van de ODE-heffing onder.
- Tot slot was er een plus op het EMU-saldo lokale overheden en stortingen in begrotingsreserves en risicovoorzieningen, die leidden samen nog tot 0,5% bbp verbetering.
- We zien wel hogere uitgaven bij uitgavenbesluitvorming onder het plafond. Hieronder vallen bijvoorbeeld het tijdelijke prijsplafond in november en december, het Norg akkoord, rente en asiel.
- Daarnaast is er bij Miljoenennota voor ongeveer 1 miljard aan kasschuiven naar latere jaren gedaan, die lopen mee in de categorieën uitgavenbesluitvorming. De grootste aanpassing van kasritmes is al bij Voorjaarsnota 2022 gedaan en verklaart dus niet deze saldoverbetering.

in procenten bbp, + is saldoverbeterend	Miljoenen euro	Procenten bbp
EMU-saldo VJN 2022	-31.306	-3,4%
Noemereffect		0,1%
Belasting en premie-inkomsten	12.431	1,3%
Coronamaatregelen (uitgaven op kasbasis)	11.556	1,2%
Kastransactieverschillen coronamaatregelen	-5.248	-0,6%
Uitgaven besluitvorming onder het plafond	-8.022	-0,9%
Onderuitputting	6.138	0,7%
EMU-saldo lokale overheden	2.279	0,2%
Gasbaten	7.330	0,8%
Overig	4.930	0,5%
EMU-saldo Financieel Jaarverslag Rijk 2022	88	0,0%

Scenario asielraming kabinetsperiode en structureel op PM

De MPP-tegenvaller alleen t/m 2025 verwerken en daarna terugvallen op de stand ontwerpbegroting 2023 m.u.v. de spreidingswet

- In de eerste drie jaar van de meerjarenperiode worden tegenvallers verwerkt cf. de MPP medio variant. Daarna worden er geen tegenvallers meer verwerkt, maar wordt teruggevallen op de budgettaire stand die volgt uit de ontwerpbegroting 2023 m.u.v. de spreidingswet. Die stand gaat uit van een lagere totale asielinstroom en bezetting bij het COA¹.
- Het verschil in totale asielinstroom en gemiddelde bezetting COA tussen 2025 en 2026 is in dit scenario aanzienlijk.
- Indien de MPP-raming zich materialiseert is er een risico dat met dit scenario problematiek vooruit wordt geschoven.
- De spreidingswet is in dit scenario wel structureel verwerkt omdat dit om nieuw beleid gaat.

MPP-medio verwerken t/m 2025 en struc. naar OB2023 (in mln.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
COA MPP	650	1.290	2.061	PM	PM	PM
Wv. ODA-bijdrage	-559	-706	-1.103	PM	PM	PM
COA noodopvang	700	325	-	-	-	-
Overig (IND/Nidos/Rvdr)	327	441	494	PM	PM	PM
Spreidingswet	235	26	216	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, exclusief ODA	1.912	2.082	2.771	26	216	26
Totaal MPP tegenvaller, inclusief ODA	1.354	1.375	1.668	26	216	26
<i>Aanvullende informatie</i>						
Totaal toerekening ODA-asiel t.o.v. ODA budget	19%	21%	24%	9%*	8%*	8%*
Totale asielinstroom	66.910	63.240	66.240	33.750	33.750	33.750
Gemiddelde bezetting COA	61.455	84.320	111.665	41.575	41.575	41.575

*de percentages geven het aandeel van het totale ODA-budget weer dat naar eerstejaarsasiel gaat zoals opgenomen in de huidige begrotingsstanden.

¹ In de tabel is hiervoor de totale asielinstroom en de gemiddelde bezetting COA die volgt uit de MPP 2022-1 (het laatst geraamde jaar) op basis waarvan de voorjaarsbesluitvorming 2022 tot stand is gekomen als indicatief uitgangspunt genomen.

TER BESPREKING

Aan
de minister

Directoraat-Generaal van
de Rijksbegroting
Inspectie der
Rijksfinanciën

nota

Vorbereiding gesprek met de mp

Persoonsgegevens

Aanleiding

Aanstaande dinsdag 18 april spreekt u met de mp (12u30-13.15u) over de voorjaarsbesluitvorming. U wordt ambtelijk ondersteund door Persoonsgegevens Persoonsgegevens

Datum

18 april 2023

Notanummer

2023-0000102061

Bijlagen

1. Agenda overleg
2. Voorlopig uitgavenbeeld
3. Geïnterpreteerde maatregelen

Bespreekpunten

1. Stand van zaken begrotingsbesprekingen uitgavenkant
2. Beoogd eindbeeld uitgavenkant
3. Stand van zaken klimaat
4. Stand van zaken lastenkant
5. Agenda voor het overleg woensdagavond
6. Chronologie en choreografie van het overleg woensdagavond
7. Organiseren van draagvlak coalitiefracties

Kernpunten

Stand van zaken begrotingsbesprekingen uitgavenkant

- De bewindspersonen van LNV komen morgenochtend als laatste langs. De overleggen met SZW, VWS en JenV hebben plaatsgevonden. Vandaag wordt ambtelijk gesproken over de laatste aanpassingen in het cijferbeeld.
- 2. Beoogd eindbeeld uitgavenkant
 - Het beoogd eindbeeld wordt vandaag en morgenochtend verder uitgewerkt voor de bespreking op woensdagavond. Conform de bespreking afgelopen zondag gaat het eindbeeld uit van (1) structurele dekking van de rentestijging voor de kabinetsperiode (circa 2,5 miljard) en (2) dekking van de stijgende asieluitgaven tot en met 2026. Voor de jaren daarna wordt voor asiel een p.m. verondersteld.
 - Nu de structurele dekkingsopgave lager uitvalt ontstaat ruimte om het oorspronkelijke pakket van 5 miljard euro dekkingsmaatregelen te verzachten. Het beoogd eindbeeld wordt verder uitgewerkt door de lens van (1) toepasselijkheid, (2) uitvoerbaarheid en (3) politieke balans.
 - Concrete toetspunten zijn (1) wordt de burger direct of indirect geraakt door de maatregel en (2) is er zicht op een instemmende meerderheid binnen het parlement. Dit laatste is vooral relevant voor dekkingsmaatregelen die een wetswijziging vergen.
 - Directe gevolgen voor het inkomen van mensen doen zich vooral voor bij de zorg en de sociale zekerheid. Daarom wordt gekeken of maatregelen kunnen worden verzacht ten opzichte van de huidige voorstellen die op tafel liggen.

- Met VWS wordt bekeken of de reguliere indexatie van het eigen risico kan worden opgestart in plaats de (forse) verhoging met 100 euro. Indicatief kan gedacht worden aan een indexatie van 20 euro per jaar vanaf 2024.
- Ook bij SZW wordt gekeken naar verzachting, bijvoorbeeld door het armoedebeleid buiten schot te houden.
- De staatssecretaris Mijnbouw heeft voorgesteld het mandaat van 3,5 miljard euro voor de kabinetsreactie te verhogen tot 10,25 miljard euro. Het gehele bedrag zal moeten worden gedekt binnen de begroting.
- De tussenstand van het beoogd eindbeeld uitgaven is bijgevoegd en kan mondeling worden toegelicht.

3. Stand van zaken klimaat

- De stand van zaken kan desgewenst mondeling worden besproken.

4. Stand van zaken lastenkant

-

Belang van de staat - lopende onderhandelingen

-

-

5. Agenda voor het overleg

- Het voorstel voor de agenda is bijgevoegd.

6. Chronologie en choreografie

- Ter bespreking de vraag hoe de avond praktisch kan worden ingevuld. Een variant kan zijn dat eerst de drie onderwerpen ambtelijk worden toegelicht, gevolgd door een leespaauze om de tabellen en toelichtingen te lezen.
- Vervolgens kan in drie ronden (1) uitgaven, (2) klimaat en (3) lasten een reactie worden opgehaald met wat men van de voorstellen vindt.
- Concreet: (1) wat vindt men belangrijk en kan men steunen (2) waar heeft men moeite mee en (3) wat is nodig om het voorstel te kunnen steunen.
- Voor het overleg is 1,5 uur gepland met als eindtijd 20.00 uur. Het is belangrijk om op een redelijke tijd af te ronden en te concluderen. De Voorjaarsnota kan dan op donderdag worden afgerond ter behandeling in de MR op vrijdag. Op deze wijze houden we regie in het proces.

7. Draagvlak coalitiefracties

- Iedere vice-mp informeert zijn of haar smaldeel binnen het kabinet en Tweede Kamerfractie.
- Ter bespreking de vraag op welk moment de financieel woordvoerders worden geïnformeerd over de concrete voorstellen in de Voorjaarsnota. Specifiek aandacht voor de vraag of men voorafgaand aan het overleg op woensdagavond stukken ontvangt.

Bedragen in mln. euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Generale dossiers	1.414	197	536	1.842	2.285	1.046
Rente	1.478	2.972	2.549	2.549	2.549	2.549
Rente studiefinanciering	-8	-142	-256	-248	-247	-246
Verkoop TenneT Duitsland	-	-2.422	-1.458	-	-	-1.270
Dividenden	-50	243	107	156	190	185
Boeten en transacties	151	199	202	80	32	10
Afpakken	-	-	-	-29	-29	-29
EU-afrachten	-249	-721	-86	-35	-108	-50
Herstel en Veerkrachtplan	88	126	-427	-529	-	-
HGIS a.g.v. CEP	-35	-67	-103	-103	-103	-103
Accres	39	7	7	-	-	-
2. Dekkingsopgave energie	4.398	-1.565	-1.819	-772	-387	-115
Prijsplafond	3.630	-	-	-	-	-
Blokaansluitingen	861	-	-	-	-	-
TEK	500	-150	-	-	-	-
Tijdelijk prijsplafond CN	13	3	-	-	-	-
Uitvoeringskosten TEK	24	20	-	-	-	-
Uitvoeringskosten prijsplafond	3	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten Inframarginale heffing	3	8	8	8	8	-
Gasbaten	6.330	1.625	-1.274	-780	-395	-115
Dekking SDE	-1.421	-3.070	-553	-	-	-
Dekking energiepakket lastenkant	-5.546	-	-	-	-	-
3. Besluitvorming per begroting	266	188	-2.151	-4.141	-2.440	-2.194
AZ en De Koning	-	-	-	-	-	-
BZK (incl. KR, BES)	-4	-419	-401	-331	-163	-135
Defensie	-	-	-	-	-	-
EZK (incl. NGF en KF)	109	965	978	766	775	882
<i>w.v. PEGA mandaat</i>	-	700	700	700	700	700
<i>w.v. PEGA aanvullend incidenteel 1 mld.</i>	-	200	200	200	200	200
<i>w.v. PEGA aanvullend 250 mln. voor 25 jaar</i>	-	-	250	250	250	250
<i>w.v. Schade en Herstel Groningen</i>	403	243	26	-178	-168	-25
Financiën	114	291	281	31	-118	-115
<i>w.v. Toeslagen</i>	299	418	406	147	-	-
GF en PF	-	-	-	-	1.265	1.430
HGIS (incl. BuZa en BHOS)	-30	-23	-21	-21	-22	-23
IenW (incl. MF en DF)	-163	-184	-181	-180	-181	-191
JenV	1.161	1.351	1.405	1.081	-90	-367
<i>w.v. Asiel</i>	1.119	1.349	1.351	1.351	PM	PM
<i>w.v. Spreidingswet</i>	235	26	216	26	216	26
LNV (incl. DGF en TF)	-90	-44	6	-70	-71	-75
OCW	-262	-519	-704	-761	-799	-888
Staten-Generaal en Hoge Colleges van Staat	18	19	12	21	16	13
SZW	-627	-1.336	-3.257	-3.808	-2.137	-1.756
<i>w.v. Per saldo meevallers</i>	-468	-192	-305	-332	-296	-236
<i>w.v. Vrijval 2 jaar uitstel kinderopvang (indicatie Fin)</i>	-4	-168	-1.813	-1.958	-528	-219
<i>w.v. Structurele maatregelen (standpunt Fin)</i>	-160	-906	-1.098	-1.506	-1.366	-1.361
VWS	42	87	-269	-871	-916	-971
<i>w.v. Per saldo meevallers</i>	42	342	116	-146	-191	-246
<i>w.v. Eigen Risico indexeren (indicatie Fin)</i>	-	-195	-360	-360	-360	-360
<i>w.v. Eigen Bijdrage WLZ verhogen</i>	-	-	-120	-120	-120	-120
<i>w.v. Herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo</i>	-	-	95	-245	-245	-245
Overig generaal beeld	-2.241	-449	-756	388	578	357
Kasschuiven	-2.241	551	744	388	578	357
Eindejaarsmarge	4.287	77	65	-	-	-
In=uittaakstelling	-4.287	-77	-65	-	-	-
Aanvullende Onderuitputting	-	-1.000	-1.500	-	-	-
Totaal (-5.535 mln. 2023 t/m 2028)	3.837	-1.630	-4.189	-2.683	36	-906

Interne toelichting voorlopig uitgavenbeeld (tussenstand 17/4/2023)

- Incidenteel ca. 5,5 mld. overdekking in de meerjarenperiode.
- Structureel ca. 1,6 mld. aan overdekking. De rekensom is als volgt: -906 (totaal plaat 2028) – 357 (kasschuiven) – 900 (PEGA incidenteel) + 115 (gasbaten) + 95 (spreidingswet) + 121 (OCW vrijval collegegeld incidenteel) + 219 (SZW uitstel KOT).
- Het uitgavenbeeld bevat ca. 4,7 mld. aan structurele maatregelen o.b.v. de verdeelsleutel.

Geïntariseerde maatregelen

Bedragen in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal maatregelen	-1.412	-2.091	-4.449	-4.769	-4.234	-3.812
VWS	17	30	-484	-1.053	-1.116	-1.161
Meevallers	17	274	107	-143	-136	-191
Ombuiging	0	-244	-591	-910	-980	-970
1 Eigen risico indexeren 2024 en 2025	0	-240	-460	-500	-570	-560
2 Herinvoeren eigen bijdrage WMO	0	0	95	-180	-180	-180
3 Verhogen eigen bijdrage WLZ	0	0	-120	-120	-120	-120
4 Invulling taakstelling dekking IZA/abonnementstarief	0	0	-55	-55	-55	-55
5 Dekking bijdrage 55 mln voor IZA	0	0	-9	-13	-14	-14
6 Inzet prijsbijstelling resterende dekking 110 mln.	0	0	-26	-20	-15	-13
7 Intergenerationeel wonen	0	-4	-6	-8	-12	-12
8 Schaarste sturing en onderuitputting	0	0	-3	-4	-6	-8
9 Bijdragen aan agentschappen	0	0	-3	-5	-4	-4
10 CA envelop eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	0	-3	-3	-3	-3
11 Opdrachten bovenregionaal vervoer	0	0	-2	-2	-2	-2
SZW	-562	-674	-2.249	-1.831	-1.147	-868
Meevallers	-492	-290	-344	-348	-384	-396
Ombuiging	-70	-384	-1.905	-1.484	-763	-471
12 Scholingssubsidie voor werkenden STAP halveren	0	-165	-165	-173	-109	-109
13 Inzet prijsbijstelling SZW-begroting en loon- en prijsbijstelling AP	-69	-77	-98	-93	-82	-81
14 Inzet deel CA-envelop (arbeidsmarktinfrastructuur)	0	0	-75	-75	-75	-80
15 Loonkostenvoordelen (LKV) voor doelgroep ouderen afschaffen	0	0	0	-60	-60	-60
16 Vrijval uitstel kinderopvang	0	-100	-1.500	-1.000	-350	-50
17 Scholingssubsidies SLIM en DI&LLO halveren	0	-26	-32	-32	-31	-31
18 Overdekking arbeidsmarktpakket (niet afschaffen RIV-toets)	-1	-7	-11	-16	-20	-25
19 Re-integratiebudget UWV verlagen	0	-10	-15	-20	-20	-20
20 Reservering export WW inzetten	0	0	-9	-16	-16	-16
OCW	-286	-418	-643	-749	-817	-745
Meevallers	102	-100	-165	-260	-328	-441
Ombuiging	-388	-318	-478	-489	-489	-304
21 Tranche lpo 2023 e.v. art 1+3	-71	-83	-88	-87	-88	-73
22 Extra prijsbijstelling studiefinanciering	-5	-36	-37	-38	-38	-38
23 Terugdraaien intensivering loopbaanoriëntatie	-33	-33	-33	-33	-33	-33
24 Tranche extra prijsbijstelling 2022 art 1+3	0	0	-31	-31	-31	-31
25 Inhouden LPO aanvullende post	-2	-22	-28	-29	-29	-29
26 Maatschappelijke diensttijd	-25	-25	-25	-25	-25	-25
27 10% studievoorschotmiddelen	0	0	-12	-20	-20	-20
28 Regeling praktijkleren: inhouden tranche lpo 2022 en 2023	0	-14	-12	-11	-11	-13
29 LPO Fondsmiddelen	-17	-16	-16	-15	-13	-10
30 Verzuim uit regeling SHRM	-10	-21	-21	-21	-21	-9
31 Inhouden lpo tranche 2022 en 2023 mbo	0	-8	-8	-8	-8	-8
32 Inhouden lpo tranche 2022 en 2023 lumpsum mbo	0	-7	-7	-7	-7	-7
33 Kwaliteitsafspraken	0	0	0	-3	-3	-3
34 Beëindigen subsidieregeling tweede lerarenopleiding	0	0	0	-3	-3	-3
35 Beëindigen Subsidieregeling open en online onderwijs	-1	-1	-2	-2	-2	-2
36 Inhouden lpo (halvering) op reeks halvering collegegeld (Motie Van Meenen)	0	-2	-9	-9	-9	0
37 Restant EJM (onbenutte EJM)	-119	0	0	0	0	0
38 Doorstroom vmbo-havo/mbo	-7	0	0	0	0	0
39 Krimp regio's MBO	0	-30	0	0	0	0
40 Extensivering halvering collegegeld	0	-10	-138	-149	-149	0
41 Krimp regio's HBO	-10	-10	-10	0	0	0
42 Brede brugklassen	-21	0	0	0	0	0
43 Vrijval AP herinvoeringa basisbeurs 2023	-60	0	0	0	0	0
44 Zij-instroom (verwerkt onder inzet EJM)	-6	0	0	0	0	0

Geïntegreerde maatregelen

Bedragen in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
EZK (incl. NGF en KF)	-43	-108	-179	-285	-344	-255
Ombuiging	-43	-108	-179	-285	-344	-255
45 LPO Klimaatfonds	-6	-51	-81	-162	-194	-105
46 Dekking Klimaatbeleid	0	0	-26	-44	-66	-88
47 Dekking Bedrijfslevenbeleid	0	0	-8	-13	-20	-27
48 LPO NGF	-38	-58	-63	-63	-61	-26
49 Dekking Apparaatsartikel	0	0	-2	-3	-5	-7
50 Dekking Groningen (niet te innen posten)	0	0	1	1	2	-3
JenV	-119	-119	-255	-255	-255	-255
Ombuiging	-119	-119	-255	-255	-255	-255
51 Minder-meer CA-reeks: Versterken justitiële keten (OM/ZM)	0	0	-70	-70	-70	-70
52 Minder-meer CA-reeks: Versterken politieorganisatie	0	0	-50	-50	-50	-50
53 Budgetverlaging Toevoegingen rechtsbijstand	-19	-19	-19	-19	-19	-19
54 Minder-meer CA-reeks: Tegengaan ondermijning	0	0	-15	-15	-15	-15
55 Budgetverlaging Overig materieel	-14	-14	-14	-14	-14	-14
56 Budgetverlaging Overige Bijdrage medeoverheden	-13	-13	-13	-13	-13	-13
57 Budgetverlaging Nog onverdeeld	-10	-10	-10	-10	-10	-10
58 Budgetverlaging Eigen personeel	-10	-10	-10	-10	-10	-10
59 Budgetverlaging Overige Opdrachten	-9	-9	-9	-9	-9	-9
60 Budgetverlaging Versterking vreemdelingenketen	-8	-8	-8	-8	-8	-8
61 Budgetverlaging Aanpak ondermijning	-6	-6	-6	-6	-6	-6
62 Budgetverlaging Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	-4	-4	-4	-4	-4	-4
63 Budgetverlaging Slachtofferzorg	-4	-4	-4	-4	-4	-4
64 Budgetverlaging Gerechtskosten	-3	-3	-3	-3	-3	-3
65 Budgetverlaging Schadefonds Geweldsmisdrijven	-3	-3	-3	-3	-3	-3
66 Budgetverlaging SSO's	-3	-3	-3	-3	-3	-3
67 Budgetverlaging jeugdbescherming en jeugdsancties	-2	-2	-2	-2	-2	-2
68 Budgetverlaging Overige Subsidies	-2	-2	-2	-2	-2	-2
69 Budgetverlaging Voorschotregelingen schadevergoeding	-2	-2	-2	-2	-2	-2
70 Budgetverlaging Vreemdelingen vertrek	-2	-2	-2	-2	-2	-2
71 Budgetverlaging Overig personeel	-1	-1	-1	-1	-1	-1
72 Budgetverlaging taakstraffen/erkende gedragsinterventies	-1	-1	-1	-1	-1	-1
73 Budgetverlaging Programma Keteninformatisering	-1	-1	-1	-1	-1	-1
74 Budgetverlaging Project NL-Alert	-1	-1	-1	-1	-1	-1

Geïntegreerde maatregelen

Bedragen in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
IenW (incl. MF en DF)	-137	-184	-181	-180	-181	-191
Ombuiging	-137	-184	-181	-180	-181	-191
75 Taakstelling MF	-97	-135	-135	-138	-137	-149
76 Taakstelling DF	-21	-26	-25	-22	-24	-24
77 Budgetverlaging apparaatsuitgaven	-4	-5	-5	-5	-5	-5
78 Budgetverlaging bodem en ondergrond	-2	-3	-3	-3	-3	-3
79 Budgetverlaging wegen en verkeersveiligheid	-5	-7	-5	-4	-3	-3
80 Budgetverlaging omgevingsveiligheid en milieurisico's	-1	-1	-1	-2	-2	-2
81 Budgetverlaging uitvoering milieubeleid	0	-1	-1	-1	-1	-1
82 Budgetverlaging luchtvaart	0	0	0	0	-1	-1
83 Budgetverlaging duurzaamheid	-1	-1	-1	-1	-1	-1
84 Budgetverlaging integraal waterbeleid	-1	-1	-1	-1	-1	-1
85 Budgetverlaging scheepvaart en havens	-3	-3	-3	-3	-2	-1
86 Budgetverlaging algemeen departement	0	0	0	0	0	0
87 Budgetverlaging openbaar vervoer en spoor	0	0	0	0	0	0
88 Budgetverlaging lucht en geluid	-1	0	0	0	0	0
BZK (incl. KR, BES)	-233	-471	-315	-240	-183	-141
Ombuiging	-233	-471	-315	-240	-183	-141
89 Huurtoeslag	-232	-437	-280	-205	-162	-119
90 LPO AP Huurtoeslag	-1	-21	-21	-21	-21	-21
91 LPO AP Woningbouwimpuls (WBI)	0	-14	-14	-14	0	0
Financiën	-28	-105	-103	-101	-100	-100
Meevallers	-28	-105	-103	-101	-100	-100
LNV (incl. DGF en TF)	-2	-18	-19	-55	-71	-75
Ombuiging	-2	-18	-19	-55	-71	-75
92 Inzet LPO op de AP voor het Transitiefonds	-2	-18	-19	-44	-47	-51
93 Inzet reguliere prijsbijstelling plafond R	0	0	0	-11	-12	-13
94 Inzet extra plak prijsbijstelling plafond R	0	0	0	0	-10	-9
95 Inzet extra plak prijsbijstelling plafond I	0	0	0	0	-2	-2
HGIS (incl. BuZa en BHOS)	-17	-23	-21	-21	-22	-23
Ombuiging	-17	-23	-21	-21	-22	-23
96 Budgetverlaging apparaat	-17	-23	-21	-21	-22	-23

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister

gez.

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

nota

Nota aanbiedingsformulier Voorjaarsnota 2023 MR

Datum

24 april 2023

Notanummer

2023-000010512525

Bijlagen

1. MR-formulier

Aanleiding

De Voorjaarsnota (VJN) 2023 wordt deze woensdag 26 april geagendeerd in de MR. Hierbij ontvangt u ter tekening het MR-formulier.

Beslispunt

- Gaat u akkoord **met het ondertekenen van het MR-formulier** voor de VJN 2023? Zo ja, wilt u dan **bijgevoegd MR-formulier ondertekenen**?
 - Wij adviseren u om akkoord te gaan.
- Graag ook uw akkoord voor het openbaar maken van voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Toelichting

- U ontvangt nog een adviesnota voor de VJN ter bespreking deze woensdag.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER INFORMATIE
Aan
de minister

**Directoraat-Generaal van
de Rijksbegroting
Inspectie der
Rijksfinanciën**

nota

Beantwoording technische vragen

Persoonsgegevens

Aanleiding

Vandaag spreekt u met de financieel woordvoerders van de coalitiefracties. Bijgevoegd treft antwoorden op technische vragen die eerder zijn gesteld.

Kernpunten

De beantwoording op technische vragen hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

1. Toelichting gevolgen dekkingsbijdrage BZK voor huurtoeslag.
2. Verhogen boetes.
3. Indexatie budgetten infrastructuur.
4. Kasschuif ODA.
5. Alternatieven voor dekkingsopgave VWS.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

24 april 2023

Notanummer

2023-0000107766

Bijlagen

1. Beantwoording technische vraag

1. Toelichting gevolg dekkingsbijdrage BZK voor huurtoeslag

De dekking vanuit de BZK begroting aan de Rijksbrede problematiek wordt geleverd door de ruimte in de huurtoeslag hiervoor in te zetten. Deze ruimte is o.a. het gevolg van de door BZK genomen huurmaatregelen uit de prestatieafspraken afgelopen zomer. Ook is het aantal huurtoeslagontvangers lager dan eerder was geraamd. Het inzetten van de ruimte zorgt niet voor een verlaging van de huurtoeslag. Het betekent wel dat deze niet beschikbaar is als dekking voor twee wetsvoorstellen die de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening wil indienen. Dit betreft de wetsvoorstellen Regie op de Volkshuisvesting en Betaalbare huur die volgen uit het coalitieakkoord. Als de wetsvoorstellen doorgaan, zullen deze worden gedekt door het gedeeltelijk terugdraaien van de verlaging van de eigen bijdrage in de huurtoeslag die afgelopen augustus als koopkrachtmaatregel structureel is doorgevoerd.

De exacte kosten van de wetsvoorstellen (en daarmee ook de exacte verlaging van de huurtoeslag) zijn nog niet bekend en worden de komende tijd onderzocht. Het betreft voornamelijk uitvoeringskosten voor gemeenten en provincies die hiervoor (conform art 2 van de financiële verhoudingswet) moeten worden gecompenseerd. Grove schatting is dat de kosten maximaal 130 miljoen euro structureel zijn. Ter dekking van deze kosten is op de aanvullende post is nog structureel 7,6 miljoen euro beschikbaar binnen de middelen voor de huurtoeslaghervorming.

Om de dekking vanuit het terugdraaien van de verlaging van de eigen bijdrage in de huurtoeslag geleidelijk in de periode 2025-2029 te laten plaatsvinden worden incidenteel middelen gereserveerd op de aanvullende post. Het is nog niet te zeggen hoe het ingroeipad van de eigen bijdrage er precies uitziet, omdat er nog geen duidelijkheid is van de precieze kosten van de wetsvoorstellen. Indien wordt uitgegaan van de maximale grove schatting van 130 miljoen euro en inzet van de 7,6 miljoen euro op de aanvullende post, komt dit ongeveer neer op een verhoging van de eigen bijdrage met 6,90 euro per maand en het volgende ingroeipad.

in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verhoging eigen bijdrage huurtoeslag per maand	n.v.t.	1,4	2,8	4,2	5,5	6,9
Budgettaire effect in mln. euro's	n.v.t.	24,0	49,0	73,0	98,0	122,0

De verlaging van de eigen bijdrage in de huurtoeslag met 16,94 euro per maand afgelopen augustus had een inkomenseffect van 0,9% op de laagste inkomensgroep. Het deels terugdraaien van deze verlaging met ca. 6,90 euro per maand komt daardoor vanaf 2029 uit op een inkomenseffect van maximaal ca 0,4%. Door een ingroeipad van 5 jaar is de verhoging van de eigen bijdrage maximaal ca. 1,40 euro per maand (ongeveer 17 euro per jaar). Dit is een inkomenseffect van minder dan ca 0,1% per jaar. Mochten de kosten lager uitvallen, dan is het inkomenseffect ook lager.

Budgettaire effecten BZK

Hieronder is een overzicht van het budgettaire effect van de huurtoeslag, en de middelen die hieruit worden gereserveerd voor het ingroeipad van de mogelijke ombuiging op de huurtoeslag. Ook is opgenomen welke middelen worden gereserveerd voor huisvesting statushouders.

Bedragen in mln. euro's	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Struc
Huurtoeslagmeevaller	-232	-437	-280	-205	-162	-133	-133
Reservering voor ingroeipad ombuiging huurtoeslag		130	104	78	52	26	0
Extra middelen voor huisvesting statushouders (incl. grote gezinnen)	46	63	86	86			
Inzet LPO middelen BZK voor huisvesting statushouders	-2	-36	-36	-36	-22	-9	
Per saldo bijdrage BZK aan Rijksbrede dekkingsopgave	-188	-279	-125	-77	-131	-116	-133

2. Verhogen boetes

Gevraagd is wat de gevolgen zijn van het verhogen van boetes met 20% in plaats met 10%, waarbij zowel de hoogte van de boetes als de gevolgen voor rijksbegroting voor in kaart wordt gebracht.

Gevolgen hoogte boetes

Vergrijp	Boete per 01-03-2023	Verhoging met 10%	Verhoging met 20%
Rechts inhalen	€ 280	€ 308	€ 336
Geen gordel dragen	€ 160	€ 176	€ 192
Rood stoplicht negeren	€ 280	€ 308	€ 336
Een verdrijvingsvlak gebruiken	€ 280	€ 308	€ 336
Smartphone vasthouden tijdens het rijden	€ 380	€ 418	€ 456
Onnodig links rijden op de auto- of snelweg	€ 240	€ 264	€ 288
Geen voorrang verlenen aan bestuurders van rechts op een kruispunt	€ 280	€ 308	€ 336
10 km/u Snelheidsovertreding (Binnen bebouwde kom)	€ 82	€ 90	€ 98
10 km/u Snelheidsovertreding (Buiten bebouwde kom)	€ 77	€ 85	€ 92
10 km/u Snelheidsovertreding (Buiten bebouwde kom met werkzaamheden)	€ 103	€ 113	€ 124
10 km/u Snelheidsovertreding (Snelweg)	€ 72	€ 79	€ 86
10 km/u Snelheidsovertreding (Snelweg met werkzaamheden)	€ 99	€ 109	€ 119

Bron: *boetebase.om.nl*

Opbrengst maatregel tariefverhoging

In miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10%-tariefverhoging	0	48	51	60	63	65
20%-tariefverhoging ¹	0	94	100	118	123	127

¹Bij een verdere verhoging van 10% naar 20% veronderstellen we een beperkte prijselasticiteit van 0,2 gebaseerd op onderzoeken van het SWOV (2017) en Moolenaar, Zuidema & Boer (2011).

Bron 1: SWOV (2017). Progressief boetestelsel en verkeersveiligheid. Geraadpleegd van <https://swov.nl/system/files/publication-downloads/r-2017-03.pdf>

Bron 2: Moolenaar, D., Zuidema, T. & Boer, J. de (2011). De afname van het aantal boetes en transacties voor verkeersovertredingen nader verklaard. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum WODC.

3. Indexatie budgetten infrastructuur

Toelichting systematiek prijsbijstelling

Ieder jaar worden alle uitgaven geïndexeerd om ze op het prijspeil van het lopende jaar te brengen. Zo wordt de prijsbijstelling voor een jaar gebaseerd op de in de begroting vastgelegde grondslag en de raming voor de prijsontwikkeling op basis van cijfers van het Centraal Planbureau (CPB). Om zekerheid te bieden over de hoogte van de prijsbijstelling worden de prijscodes op basis van CEP in lopende jaar vastgezet en bij Voorjaarsnota door Financiën aan vakdepartementen uitgekeerd. Voor ontwikkelingen in de prijsbijstelling wordt het uitgavenplafond gecorrigeerd.

In het jaar 2022 is besloten om eenmalig af te wijken van deze reguliere systematiek. Sinds het uitkomen van het CEP in maart 2022 is de prijsontwikkeling van 2022 namelijk aanzienlijk gestegen. De relevante uitgaven waren daarmee voor 2022 niet volledig geïndexeerd, met structurele doorwerking op de begroting. Gegeven de uitzonderlijke stijging van de prijzen sinds het uitkeren van de prijsbijstelling voor 2022 afgelopen voorjaar heeft het kabinet in de Najaarsnota 2022 aangekondigd om eenmalig af te wijken van de reguliere systematiek. Bij Voorjaarsnota 2023 wordt daarom een extra prijsbijstelling 2022 uitgekeerd.

Omgang prijsstijging lenW

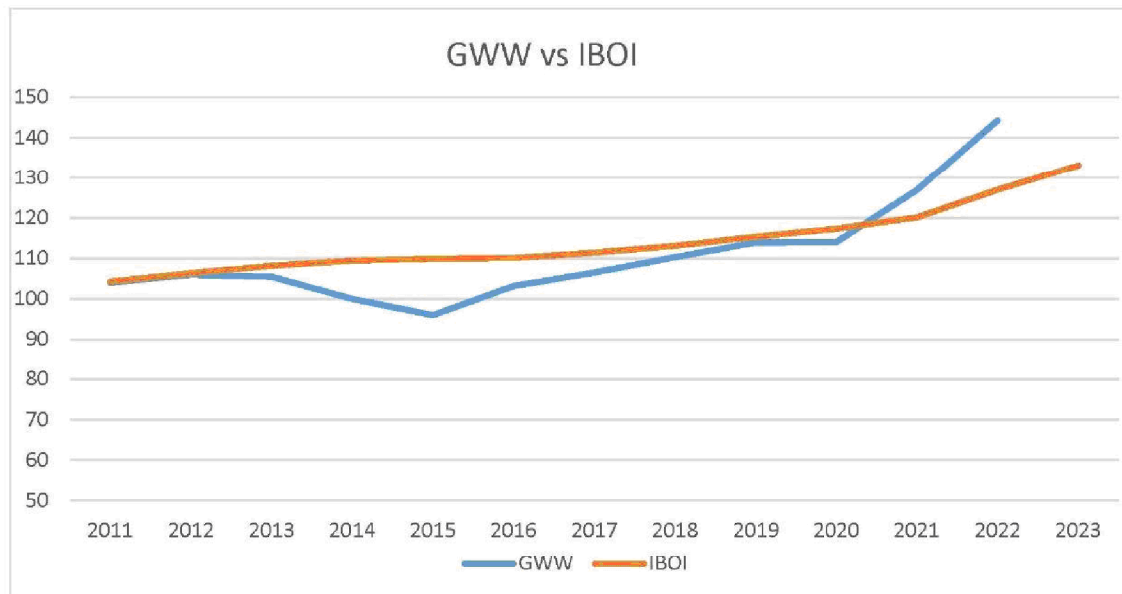
Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de toe te kennen prijsbijstelling aan lenW sinds 2022:

Compensatie lenW	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Prijsbijstelling 2022	476.924	427.836	436.309	436.273	404.362	429.452
Extra plak 2022	89.795	96.092	96.360	85.946	82.367	83.991
Prijsbijstelling 2023	530.122	568.791	570.671	511.227	489.542	501.405
Bijstelling vanaf '22	1.096.841	1.092.719	1.103.340	1.033.446	976.271	1.014.848

lenW geeft aan geconfronteerd te worden door extreme prijsstijgingen in de bouwsector, die niet in de huidige indexatie van overheidsinvesteringen (IBOI) zitten. lenW geeft aan dat de grond-, weg-, -waterbouw (GGW) index beter aansluit bij de ontwikkelingen die lenW ervaart, onder andere omdat deze ook in bepaalde contracten wordt gehanteerd. Deze index laat over het afgelopen jaar een hogere ontwikkeling zien dan de reguliere index voor overheidsinvesteringen (IBOI). lenW vraagt daarom om een "technische aanpassing" in de systematiek waarmee een extra plak wordt toegewezen buiten het uitgavenplafond.

De generale claim van lenW stuit op diverse bezwaren:

- **Begrotingstechniek:** de wet houdbare overheidsfinanciën (artikel 2.2.c.) schrijft voor dat begrotingsbeleid wordt gevoerd op basis van CPB variabelen. Cf. wet HOF mag niet worden afgeweken van de loon en prijs indices zoals vastgesteld door het CPB. In de Begrotingsregels wordt dit bevestigd. Een aanvullende prijscompensatie valt daarom onder het uitgavenplafond en dient te worden ingepast. Gegeven het huidige uitgavenbeeld en ontwikkeling van het begrotingssaldo is voor deze claim geen ruimte.
- **Systematiek:** De loon- en prijsbijstelling beoogt niet te compenseren voor de feitelijke stijging van lonen en prijzen op een begroting. Dit is een bewuste keuze van de systematiek (zie ook 15^e studiegroep begrotingsruimte, box 3.2), omdat bij volledige vergoeding weinig reden is om de loon- en prijsstijging van de overheidsuitgaven te beheersen. Indien een grondstofprijs een veel grotere stijging ondervindt dan de algemene ontwikkeling verandert de verhouding van kosten en baten. In dat geval is het verstandig dat heroverweging plaatsvindt van toekomstige projecten.
- **Inhoudelijk:** beide indices verschillen jaarlijks, waarbij de GWW de afgelopen jaren onder de IBOI index bleef. Vele jaren viel dit voordelig uit. Dit jaar is dit voor het eerst (fors) nadelig. De jaren voordeel zijn niet meegenomen in het verzoek om compensatie. Daarnaast blijkt dat er geen langjarige verschillen zijn tussen IBOI en GWW (zie ook onderstaande figuur).

Indexatie kinderopvangtoeslag

In de Najaarsnota 2022 was (nog) geen rekening gehouden met een extra prijsbijstelling 2022 voor de kinderopvangtoeslag. Er was wel een verkenning aangekondigd of extra indexatie voor de kinderopvangtoeslag nodig en wenselijk is. De uitkomst van deze verkenning was dat het kabinet ook de kinderopvangtoeslag verhoogt voor de misgelopen indexatie 2022.

4. Kasschuif ODA

Raming asieltoerekening

<i>in miljoenen euro</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Raming asieltoerekening ODA - stand Begroting 2023 ¹	628	632	631	637	645	645
Mutatie asieltoerekening ODA – stand Voorjaarsnota 2023	559	706	1.103	1.103	0	0
Totaal asieltoerekening ODA	1.186	1.339	1.734	1.740	645	645
Asieltoerekening t.o.v. totaal ODA-budget	19%	21%	24%	24%	8%	8%

¹ Deze reeks is inclusief de toerekening van de onderwijskosten gerelateerd aan de eerstejaarsasielopvang.

Raming bufferartikel

<i>in miljoenen euro</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Raming bufferartikel BHOS – stand Voorjaarsnota 2023	47	305	590	764	1.130	1.436
Afboeken asieltoerekening ODA	-559	-706	-1.103	-1.103		
<i>saldo bufferartikel</i>	<i>-512</i>	<i>-401</i>	<i>-513</i>	<i>-339</i>	<i>1.130</i>	<i>1.436</i>
Kasschuif op het bufferartikel	512	401	513	339	-882	-882
Resterend op bufferartikel na kasschuif	0	0	0	0	248	554

ODA-prestatie

<i>in miljoenen euro</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bni in mln. euro's	995.164	1.040.403	1.082.366	1.123.931	1.164.788	1.207.129
ODA-budget – stand VJN 2023	6.227	6.520	7.089	7.396	7.632	7.903
<i>ODA-prestatie zonder kasschuif</i>	<i>0,63%</i>	<i>0,63%</i>	<i>0,65%</i>	<i>0,66%</i>	<i>0,66%</i>	<i>0,65%</i>
ODA-budget na kasschuif – stand VJN 2023	6.739	6.921	7.602	7.735	6.750	7.020
<i>ODA-prestatie met kasschuif</i>	<i>0,68%</i>	<i>0,67%</i>	<i>0,70%</i>	<i>0,69%</i>	<i>0,58%</i>	<i>0,58%</i>

- Het is mogelijk het ODA-deel van de asieltegenval in te passen door middel van een kasschuif op het bufferartikel. Gegeven de stand van het bufferartikel is dit alleen mogelijk met een kasschuif van buiten de kabinetsperiode. Zonder kasschuif dient er omgebogen te worden op de ODA-beleidsbudgetten.
- Een kasschuif verslechtert de ODA-prestatie in 2027 en 2028, maar verhoogt de ODA-prestatie van 2023 t/m 2026. Een kasschuif leidt tot een verslechtering van ongeveer 0,05 procentpunt van het EMU-saldo in 2023 t/m 2026.

5. Alternatieven voor dekkingsopgave VWS

Eenheid van kabinetsbeleid

	in miljoenen euro							struc
	2023	2024	2025	2026	2027	2028		
Totaal VWS	-100	34	-378	-913	-976	-1.021	-1.021	
0. Per saldo beeld VWS	36*	410	243	-7	0	-55	-55	
w.v. Jeugd	0	179	196	0	0	0		
w.v. Geneesmiddelenvergoedingssysteem (GVS)	140	140	0	0	0	0		
w.v. Diverse dekkingsposten GVS, o.a. LPO en groeirimte	-140	-140						
1. Eigen risico indexeren 2024 en 2025	0	-240	-460	-500	-570	-560	-560	
2. Wlz verhogen VIB	0	0	-120	-120	-120	-120	-120	
3. Herinvoeren eigen bijdrage WMO	0	0	95	-150	-150	-150	-150	
4. Structurele onderuitputting	-136	-136	-136	-136	-136	-136	-136	

* Dit is exclusief de 153 miljoen euro t.b.v. energiecompensatie en de stimuleringsregeling wonen en zorg die met een NvW aan de begroting zijn toegevoegd

1. Verhogen eigen risico leidt enkel tot saldorimte bij compenserende lastenverhoging inkomstenkader

- Het verhogen van het eigen risico leidt tot lagere Zvw-uitgaven. Hierdoor dalen ook de zorgpremies (inkomstenkader). De maatregel leidt daarmee alleen tot het beoogde saldo-effect (anders is het geen dekking) als aan de inkomstenkant zoals gewoonlijk ook een compenserende lastenverzwaring wordt genomen. Aan de inkomstenkant is het effect per saldo lastenneutraal. Het voorstel is om zoals gebruikelijk dekking te vinden door verhoging tarief eerste schijf en verhoging premie arbeidsongeschiktheidsfonds (aof).
- Dit leidt tot de volgende effecten in het inkomstenkader zoals hieronder getoond
- Uit komt overigens boven op de compensatie van 58 mln. die al in het inkomstenkader was geboekt.
- Het voorgaande effect – dat er een benodigde lastenverzwaring nodig is in het inkomstenkader – geldt overigens voor alle maatregelen die de Zvw uitgaven raken.

	in miljoenen euro							struc
	2023	2024	2025	2026	2027	2028		
Uitgaven	0	-240	-460	-500	-570	-560	-560	
Zvw eigen risico indexeren vanaf 2024:	0	-240	-460	-500	-570	-560	-560	
Inkomsten	0	0	0	0	0	0	0	
Lagere nominale premie	0	185	344	373	427	417	417	
Lagere IAB premie	0	50	105	115	130	130	130	
Lagere zorgtoeslag	0	-18	-37	-41	-47	-47	-47	
Dekking: verhoging tarief eerste schijf (TES)	0	-185	-344	-372	-425	-415	-415	
Dekking: verhoging Aof premie	0	-33	-68	-75	-85	-85	-85	

2. Verzachting inkomenseffecten eigen risico door verhogen zorgtoeslag

- Financiën ziet herindexatie in 2024 als uitvoerbaar, gezien het precedent van het Kunduz-akkoord in 2012.
- VWS acht een wetwijziging pas per 2025 uitvoerbaar. Indien binnen de kabinetsperiode hetzelfde dient te worden opgehaald, zal daardoor het bedrag eenmalig met een hoger bedrag dienen te worden verhoogd. Indien indexatie inderdaad niet per 2024 haalbaar is, kan (later) alsnog worden gekozen voor het alternatief.

in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Struc.
Eigen risico indexeren vanaf 2024 (+/- 20 euro in 2024 en 2025)	0	-199	-364	-384	-443	-427	-427
Zvw eigen risico indexeren vanaf 2024		-240	-460	-500	-570	-560	
Beleidsmatige ophoging zorgtoeslag (lastenkant)*		41	96	116	127	133	
Variant eigen risico verhogen met 45 euro in 2025	0	0	-400	-446	-465	-462	-462
Zvw eigen risico verhogen met 45 euro in 2025			-510	-570	-610	-610	
Beleidsmatige ophoging zorgtoeslag (lastenkant)*			110	124	145	148	

- Het verhogen van het eigen risico heeft een negatief inkomenseffect van maximaal 20 euro per jaar voor burgers die het eigen risico volmaken. Als flankerend beleid kan de zorgtoeslag worden verhoogd.
- De zorgtoeslag is onderdeel van het lastenkader en de beleidsmatige ophoging van de zorgtoeslag slaat daarom neer in het lastenkader. Binnen het lastenkader kan worden gedacht aan het verhogen van de tabaksaccijns op sigaretten en shag met respectievelijk 86 en 167 cent per pakje (excl. btw). De opbrengst van deze maatregel kan dan niet meer ingezet worden voor de dekkingsopgave Pijler 2.

in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Struc.
Beleidsmatige ophoging zorgtoeslag (lastenkant)		41	96	116	127	133	133
Verhoging tabaksaccijns sigaretten en shag		-78	-130	-130	-130	-130	-130

3. Alternatieven verhogen eigen bijdrage Wlz

- De maatregelen **Eenheid van kabinetsbeleid** komen uit de Ombuigingslijst 2022 van Financiën. Deze maatregelen zijn over het algemeen nog steeds relevant en uitvoerbaar. Waar mogelijk zijn de budgettaire reeksen geactualiseerd.
- Daarnaast zijn eerder maatregelen aangedragen als alternatief voor het verhogen van de VIB in de Wlz. Deze zijn ook opgenomen in deze lijst.
- Tot slot zijn ambtelijk nog verschillende maatregelen geïnventariseerd.
- Hieronder vindt u een beknopte appreciatie **Eenheid van kabinetsbeleid**. In de bijlage is een meer uitgebreide appreciatie **Eenheid van kabinetsbeleid**.

in miljoenen euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Struc.
Eenheid van kabinetsbeleid							
1 Korting beschikbaarheidsbijdrage academische ziekenhuizen (8,5%)		-75	-75	-75	-75	-75	-75
2 Pakketmaatregel huishoudelijke taken kraamzorg			-54	-54	-54	-54	-54
3 Herinvoeren verzekeringsplicht SOV		-36	-36	-36	-36	-36	-36
4 Subsidieregeling Opvang kinderen van ouders met trekkend/varend bestaan					-15	-15	-15
5 Minder standaard consulten 0-jarigen bij het consultatiebureau		-23	-23	-23	-23	-23	-23
6 Opheffen subsidieregeling Stageplaatsen Zorg II		-46	-116	-116	-116	-116	-116
7 Introduceren eigen betaling 20% specialistische vervolgopleidingen		-45	-90	-140	-185	-235	-280
8 Korting kleine subsidies		-7	-7	-6	-6	-6	-6
Eenheid van kabinetsbeleid							
9 Verbod alcoholreclame (maatregel 130 ZIK)			-10	-10	-10	-10	-10
10 Structurele onderuitputting wijkverpleging (verrekenen via AP)		-	-	-	-	-	-

	in miljoenen euro							
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Struc.	
Eenheid van kabinetsbeleid								
11	Maatwerk pgb		0	-30	-60	-110	-110	-110
12	Afschaffen Compensatie Vervallen Ouderentoeslag (eigen bijdrage Wlz)		3	-25	-25	-25	-25	-25
13	Verhogen tabaksaccijns sigaretten en shag met respectievelijk 86 en 167 cent per pakje (fiscaal)		0	-78	-130	-130	-130	-130
Alternatieven ambtelijk FIN								
14	Taakstelling non-IZA sectoren			-65	-145	-145	-145	-145
15	Pandemische paraatheid	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM

1. *Korting beschikbaarheidsbijdrage academische ziekenhuizen*

Met deze maatregel wordt het budget voor de beschikbaarheidsbijdrage academische zorg (BBAZ) met 10% gekort. Hoewel naar aanleiding van het IBO ook stappen zijn gezet om het model voor toelating en verdeling van de beschikbaarheidsbijdrage te verbeteren, is nog altijd niet duidelijk welk budget nodig is om de genoemde taken uit te voeren. Daarom is ook niet bij voorbaat te zeggen welk deel van de korting opgevangen kan worden met verdere doelmatigheidsverbetering en welk deel leidt tot minder taakuitvoering. De hoogte van de BBAZ in 2023 is 881 mln. In de maatregel

Eenheid van kabinetsbeleid
 Eenheid van kabinetsbeleid
 De hoogte van de BBAZ in 2023 is 881 mln. In de maatregel Eenheid van kabinetsbeleid
 Eenheid van kabinetsbeleid
 Een korting van zo'n 8,5% levert 75 mln. op. De maatregel is naar verwachting uitvoerbaar. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) staan geen specifieke afspraken over de beschikbaarheidsbijdrage. Dit neemt niet weg dat IZA-partijen kunnen kiezen bestuurlijk bezwaar te maken. Daarnaast is de korting uit Coalitieakkoord voor normatieve tarieven nog niet toebedeeld aan specifieke sectoren of beschikbaarheidsbijdragen. Het kabinet kan kiezen deze korting aan andere sectoren toe te wijzen, waardoor de maatregel niet cumuleert bij de BBAZ.

2. *Pakketmaatregel huishoudelijke taken kraamzorg*

In het 'basispakket' van 49 uur kraamzorg beslaan huishoudelijke taken gemiddeld 8 uur: met deze maatregel worden deze taken uitgesloten van het verzekerde pakket. De maatregel impliceert dat ouders meer huishoudelijke taken zelf uitvoeren, dan wel deze taken via informele of voor eigen rekening betaalde zorg laten uitvoeren. Het is mogelijk dat recente krapte in de kraamzorg leidt tot een ander aandeel van huishoudelijke taken in de zorgverlening. Hierover zijn echter geen gegevens beschikbaar. Daarnaast is in de berekening al een voorzichtigheidsafslag gedaan. Het verzamelen van nieuwe data kan worden betrokken bij het ZIN-advies in voorbereiding van de uitvoering. De maatregel is naar verwachting uitvoerbaar.

3. *Herinvoeren verzekeringsplicht SOV*

De subsidieregeling voor medische noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) is gestegen sinds het loslaten van de verzekeringsplicht (van circa 5 mln. in 2018 naar circa 60 mln. in 2023). Deze maatregel voert een verzekeringsplicht weer in en hiermee wordt teruggekeerd naar de situatie voor 2018. De maatregel is naar verwachting uitvoerbaar en is eerder technisch afgestemd met VWS, maar VWS beoordeelt deze maatregel als onwenselijk. Er kan ook gekozen worden voor een van de andere technische afgestemde beheersmaatregelen, zoals het vergoedingspercentage aanpassen of de aanspraken beperken (bijv. niet- spoedeisende zorg uit de regeling halen).

4. *Subsidieregeling Opvang kinderen van ouders met trekkend/varend bestaan*
De subsidie aan internaten voor de opvang en verzorging van kinderen van binnenschippers, kermisexploitanten en circusartiesten kan worden stopgezet. De huidige subsidie is vastgelegd t/m 2026, dus de besparing kan pas in 2027 worden gerealiseerd.
De maatregel is nog uitvoerbaar met twee aandachtspunten: In 2004 heeft een korting van 10 procent geen doorgang gevonden vanwege protest vanuit de sector/ouders vanwege economische belangen die gemoeid gaan met de binnenvaart en/of de beperkte financiële van de ouders. Een mogelijk negatief gevolg van het beëindigen van de subsidie is dat ouders hun kinderen langer op de schepen houden en kinderen hierdoor achterstand oplopen. Voor schipperskinderen geldt een uitzondering op de leerplichtwet: schipperskinderen hoeven pas vanaf 1 augustus volgend op hun zevende verjaardag naar de reguliere basisschool, mits ze boordonderwijs krijgen.
5. *Minder standaard consulten 0-jarigen bij het consultatiebureau*
Het aantal contactmomenten met het consultatiebureau in het eerste levensjaar wordt teruggebracht van tien tot negen. Om vanuit het Rijk een contactmoment minder af te dwingen is een wetswijziging nodig. De vraag is of het beoogde doel ook op een andere manier kan worden bereikt. Zo niet, dan is het waarschijnlijk niet realistisch om in 2024 de gehele besparing te realiseren.
6. *Opheffen subsidieregeling Stageplaatsen Zorg II:*
Dit betreft de opheffing van een subsidieregeling voor zorginstellingen die stageplaatsen aanbieden aan leerlingen die een verpleegkundige, verzorgende of sociaalagogische opleiding volgen, of een opleiding tot doktersassistent. De opbrengst wordt inmiddels hoger geschat. VWS stelt dat de maatregel schuurt met afspraken uit het IZA en het Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (TAZ-programma). Financiën deelt dit beeld niet en acht deze maatregel uitvoerbaar.
7. *Introduceren eigen betaling 20% specialistische vervolgopleidingen*
De maatregel introduceert hogere eigen bijdragen in de opleidingen tot medisch specialist, gelet op het hoge private rendement van deze opleidingen. De bron van de maatregel is het IBO UMC's uit 2012. Het percentage van 20% is forfaitair en kan desgewenst anders worden gesteld. Het IZA laat zich niet uit over dit onderwerp, anders dan het toebedelen van een deel van de transformatiemiddelen aan vervolgopleidingen (wat niet in tegenspraak is met een eigen bijdrage). Desgewenst kan worden gekozen voor invoering per 2025 om flankerend beleid voor te bereiden, zoals mogelijkheden om de eigen bijdrage te financieren.
8. *Korting kleine subsidies:*
Het betreft een taakstelling op de subsidiebudgetten. Deze komt bovenop de 44 miljoen korting op diverse subsidiebudgetten die VWS op basis van een onderuitputtingsanalyse doorvoert.
9. *Verbod alcoholreclame (maatregel 130 ZIK)*
Het huidige wettelijke verbod (geen alcoholreclame tussen 6:00 en 21:00 uur op televisie en radio) wordt uitgebreid tot een algeheel verbod op alcoholreclame. Dit levert een mogelijke besparing van ca. 80 mln. euro structureel op. Echter, de budgettaire opbrengst is niet gesaldeerd met derving accijnzen in het inkomstenkader. Saldering maakt de budgettaire opbrengst vrijwel nihil. Daarnaast is zoals het CPB zelf opmerkt de besparing met zeer veel onzekerheden omgeven. N.B.: daarnaast zijn er mogelijk gevolgen voor de OCW-begroting vanwege derving Ster-inkomsten. Dit is op het moment van schrijven nog niet getoetst.
10. *Structurele onderuitputting wijkverpleging (verrekenen via AP)*
Bij de start van het Integraal Zorgakkoord zijn de kaders van de sectoren bijgesteld n.a.v. de destijds laatst beschikbare uitvoeringscijfers. Het klopt dat de meevaller in de wijkverpleging sindsdien is toegenomen. Deze bijstelling is gevoelig bij de IZA-partijen, waardoor het akkoord onder druk komt te staan. De IZA-partijen willen niet dat de sectorale kaders worden bijgesteld, waardoor het risico op overschrijdingen bij de overheid ligt. Het actualiseren van de ramingen is onderwerp van gesprek bij de mid-termreview in 2024.

Eenheid 1 van kabinet **Beleidsplan pgb**

Deze maatregel heeft als doel het pgb-budget beter aan te laten sluiten op de daadwerkelijke zorgvraag van cliënten. De maatregel heeft enkel betrekking op nieuwe pgb-houders in de Wlz. De efficiencywinst is geschat op 4% van de uitgaven.

De opbrengsten zijn echter onzeker omdat het een ruwe schatting betreft. Bovendien maakt deze maatregel pgb complexer. Er zijn twijfels over de haalbaarheid van het structurele niveau per 2027, aangezien de maatregel alleen wordt geïmplementeerd voor de nieuwe populatie pgb-houders. De bestaande populatie behoudt haar recht. Indien de opbrengsten niet realiseerbaar zijn binnen de gestelde termijnen, verwordt de maatregel tot een korting op het Wlz-kader.

Eenheid 2 van kabinet **Afschaffen compensatie vervallen ouderentoeslag**

Deze maatregel verhoogt de eigen bijdrage voor AOW'ers met een relatief laag inkomen en een hoog eigen vermogen door het afschaffen van de compensatie voor de vervallen ouderentoeslag (max €1700 per jaar per persoon).

De maatregel is eenvoudig implementeerbaar en maakt het stelsel minder complex.

13. *Verhoging accijns*

De tabaksaccijns op sigaretten en shag kan met respectievelijk 86 en 167 cent per pakje (excl. btw) verhoogd worden. In het basispad wordt de tabaksaccijns reeds verhoogd en komt de prijs van een pakje sigaretten uit op gemiddeld 10 euro. Door deze aanvullende maatregel stijgt de gemiddelde prijs van een pakje sigaretten naar € 11,04 (zonder inflatiecorrectie). Een pakje shag/rooktabak stijgt van € 19,79 in het basispad naar € 21,81 als gevolg van deze maatregel.

14. *FIN: Taakstelling non-IZA sectoren*

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) beperkt de volumegroei voor de meeste Zvw-sectoren. Met deze maatregel wordt een taakstelling ingeboekt voor een aantal sectoren die niet deelneemt aan het akkoord, zoals onder andere paramedische zorg, mondzorg, genees- en hulpmiddelen. De taakstelling is niet afgestemd met VWS en moet nog beleidsmatig ingevuld worden.

15. *FIN: Pandemische paraatheid*

In het CA is gekozen om een bedrag van 300 mln. beschikbaar te stellen voor de verbetering van pandemische paraatheid. Inmiddels heeft VWS voor dit bedrag plannen gemaakt, welke FIN heeft goedgekeurd. Budgettair zijn de grootste plannen de versterking van de GGD'en op personeel en ICT gebied, de versterking van infectieziektebestrijding (voor surveillance en langdurige zorg), het inrichten van landelijke ziekenhuiscoördinatie en de oprichting van de Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding. FIN en VWS zijn het erover eens dat de plannen een doelmatige manier zijn om de pandemische paraatheid te verbeteren. Het is uiteraard mogelijk om het bedrag voor pandemische paraatheid omlaag te stellen, door bepaalde activiteiten toch niet/minder te doen (d.w.z. het ambitieniveau voor pandemische paraatheid naar beneden bij te stellen).